Samling
af
Swenska Ordspråk,
i ordning ställde efter alfabetet,
med tillägg af några utur Latinen och
andre Språk, liklydande eller
motswarande,
af
Lars Rhodin.

Stockholm,
tryckt hos Joh. Pehr Lindh, 1807.
På Eget Förlag.

Företal.

At Swenska Folket från uråldriga tider haft en särdeles smak och fallenhet för mörka och gåt-lika talesätt, äfwen som korta Ord- och Sedospråk, att dermed uttrycka begreppen af det sedliga och anständiga, är något som hwar och en känner af tidböckerne. Man kan derom läsa hwad i synnerhet de, i Nordiske häfderne store och odödlige Forskare, Cancelli-Råderne Ihre och Lagerbring skrifwit; den förre i sitt Glossarium Sviogothicum samt några under deß Präsidio på 1760-talet hållne Disputationer, de Adagiis Sviogothicis, och den senare uti sin större Swea Rikes Historia.

Samma smak och fallenhet har ännu icke uphört, och igenkännes lätteligen hos wåra samtida, i synnerhet på Landsbyggden och bland ringare Folks-klaßerne, som förunderligen hänga wid sina gamla Ordspråk. Man skulle näppligen tro, att en del af än brukelige Ordspråk finnas i Forntidens äldsta handlingar, till och med i Hawamal, det äldsta document man känner, och som derföre af somlige, fast utan tillräcklig grund, blifwit tillägnadt åt Oden. Flere af wåra Ordspråk, utom de å kallade Juris Canones, eller Lagreglor, hafwa ock sin uprinnelse ifrån andra ålderdoms-qwarlefwor, såsom Provincie-Lagarne, Höfdinga-Styrelsen och Rim-krönikorne, ordspråk, som, då man undantager den förändring de, gemensamt med språket undergått, äro till innehåll och mening aldeles oförändrade.

En

Företal.

En Samling af Swenska Ordspråk utgaf redan år 1656 i Norrköping, Borgmästaren, eller som han då kallades, Presidenten Grubb i Calmar, under namn af Penu Proverbiale, som omtrycktes i Stockholm 1677, med ett Bihang af en Götheborgsbo, wid namn Törning. Till Ordspråken hade deße Samlare fogat korta commentarier eller förklaringar; de hade ock uptagit mera än egenteliga Ordspråk, nämligen en mängd Ordseder och Lärospråk, som de der kallas, och bland dem åtskilliga bibliska, som, i min tanka, lämpeligare utgjöra en särskild samling. Deraf kom altså, att detta Penu wäxte till ett så öfwerdrifwit Magazin.

Om i förledit århundrade någon betydeligare Ordspråks-Samling utkommit, som uptagit de hos Grubb saknade och dem, som efter hans tid tillkommit, utom hwad i åfwannämnde Ihres och Lagerbrings Skrifter anträffas, tilåfwentyrs ock uti en Disputation, hållen under Profeßorn, sedermera Erke-Biskopen Beronius, i Upsala 1716, de Proverbiis, samt Biskop Svedbergs Ludus litterarius, i hwilken dock de fleste ei äro annat, än från Latinen öfwersatte Gnomæ eller Sedospråk, har jag mig icke bekant. I periodiska och strödda Skrifter wet jag likwäl at Ordspråk undertiden inslutit. *)

Opå-

*) Uti innewarande år äro likwäl 2:ne smärre Ordspråks-Samlingar, dem jag nyligen erhållit, från trycket utgifne, näml. Hr Rector Rabes Latinska Sentens-bok, kallad Ellofwa hundrade Ellofwa, och Herr Krutmejers från Tyskan öfwersatta Parleur Francois. Swenske Ordspråken woro dock icke deße Herrar Författares hufwudsak, utan äro blott till ringare antal uptagne under de Latinska och Fransyska, hwarigenom jag icke, som jag i början trodde, förekoms i denna Samlings utgifwande.

Företal.

Opåmind lärer Läsaren finna, at denna Samling icke är, eller kan utgifwas för fullständig, då ofelbart ännu många i Landsorterne gångse Ordspråk saknas och kunna tilläggas; fastmer kan den anses allena som ett påbegynt Ordspråks-Register efter alfabetet. Den war icke ämnad att komma för Allmänhetens ögon, utan börjad och fortsatt i affigt att roa mig sjelf och någon wän. Jag teknade up de Ordspråk jag fick höra i dageliga samtal, och när jag icke widare hörde några nya, företog jag att sätta dem i alfabetisk ordning med tilägg af dem utur Grubbens bok med flere, jag under läsning kunde öfwerkomma. De föråldrade och nu mera icke gångse samt de från Tyskan endast lånte och öfwersatte hos Grubben, tillika med de plumpa och anstöteliga, äro aldeles förbigångne. Widgå måste jag likwäl att några i denna samling, insluppit, som ej äro af så fin sammansättning, att de ju för läckrare öron kunde anses stötande; men rätt fattade will jag hoppas de icke på något sätt äro moraliteten kränkande eller anständigheten sårande. Är något wid påseende sådant, har jag det i särskilt note anmärkt och från mistydning sökt vindicera. Några Ordseder och några bibliska Ordspråk bekänner jag ock wara inkomne, som ej hörde till planen.

Men i Gnomernes ställe har jag (som af alla Läsare kan hända icke gillas) tagit mig frihet införa halfordspråken, som jag will kalla dem, eller de egenteliga adagia, emedan de äro af ordspråks-natur, fast ej så fullständiga, om hwilka Ihre säger: Non tam instruunt ut gnomæ & proverbia, quam potius orationi decus & ornamentum conciliant dictione, a vulgari quidem verborum significatione deflectente, sed diuturno tamen usu familiari facto. Desse adagia träffas i denna samling till större delen under Lit. H.

För

Företal.

För att roa, tillåfwentyrs ock i någor måtto gagna språklårande Ungdomen, åro ock hår och der, bland swenska ordspråken, inströdde några liklydande, eller i brist deraf, motswarande sentenser eller ordspråk utur latinen och några lefwande språk, hwarigenom ock anledning kan gifwas åt någon, som dylikt roar, eller redan gjort egen samling, som år i båttre tillfålle och åger mera språkkundskap, tillåfwentyrs åfwen åger, det jag icke haft, tillgång till utlåndska ordspråks-lexica, att tillågga flere, så att mőjeligen större delen af de swenske Ordspråken kunde få sine motswarande. Wille någon, som en Erasmus i sina Collectaneis adagiorum Veterum samla och försöka hitföra de gamle Grekiske Ordspråken, lönte det alldeles mődan. Det år mellan deße och de åldre Göthiske en underbar likhet, som nåppligen kan tillskrifwas någon slump, till exempel: Ur askan i elden, Eἰς τὸ πῦρ ἐκ καπνοῦ: Den sten, som ofta wåltes, mossas icke: Λίθος Κυλινδόμενος οὐ ποιεῖ Φῦκος: En swala gjör ingen sommar: Τὸ ἔαρ μία χελιδὼν οὐ ποιεῖ: Man år mans gamman: Ανθρωπος ἀνθρώπου δαιμόνιον: Som hunden på hötappen: ὡς ἡ κύων ἐν τῇ Φάτνῃ. Den ena kråkan sitter gerna hos den andra: Αει κολοιὸς πρὸς κολοιὸν ἱζάνει. Ingen wet hwar skon klåmmer, utan den som har honom på, Οὐκ ἂν εἰδείη τίς ὑμῶν καθ' ὅ τί θλίβεται μέρος οὑμὸς ποῦς, ett swar, som Plutarchus, in vita Aemilii, beråttar wara gifwit af en man, som tillfrågades hwarföre han ej lefde wål med sin hustru; om hon icke war nog dygdig, eller i hans tycke nog wacker eller husaktig. I stållet at directe swara till frågan, drog han skon af sig och frågade, om icke det war en wacker och wålgjord sko, med anförda utlåtelsen, hwars tendence år för alla begripelig: att mycket kan se

wål

wål ut och berömmas af andra, som likwål har sina dolda brister.

Att mycken likhet är ibland de Europeiska Ordspråken, härrörer naturligtwis så wål af språkens inbördes slägtskap, som af folkslagens umgänge. Uti Italienskan äro många till halt och sammansättning lika wåra swenska, som till äfwentyrs wittnar om Göthernes fordna besök i Italien, hwarest de som gäster lemnat något qwart af sine Ordspråk så wål som af sitt språk.

Någon förklaring af Ordspråken, som wål tarfwades, hörde icke till min plan: det skulle då warit mer än ett Register. Uti de förr nämnde Ihres disputationer kan den, som det åstundar, få se hwad som gifwit uprinnelsen åt åtskilliga swenska Ordspråk, utur gamla mythologien, wißa historiska facta, skrifter och gamla plågseder. Deribland förekomma utom flere: Han har bitit hufwudet af skammen: Skammen går på torra landet: Han kom i Grefwens tid: Han fick bära hundhufwudet: Han är ett pundhufwud: Han grinar som en sol-warg. Sol-warg (så lyder Ihres förklaring) kallas än i dag i wißa landsorter den ring, man wid halfmulen wäderlek blir warse kring solen, och föreställer liksom ett öpet gap. Sturleson omtalar, att de gamle trodde det en stor warg, den de kallade Skoll, förföljde solen och wille upsluka henne; äfwen som en annan, under namn af Hate, förföljde månen i samma fienteliga upsåt, som sluteligen skulle lyckas. Den som gapade efter solen war Sol-wargen, och när någon lipade eller gapade mycket illa, fick han den höfliga förebråelsen: Du grinar som en Sol-warg. Han kom imellan ko och kyrkegård, skall utmärka en critisk och swår belägenhet, lik den i hwilken en fattig åhörare råkade då han i början af catholska tiderne skulle låta begrafwa någon död, antingen han skulle försaka den

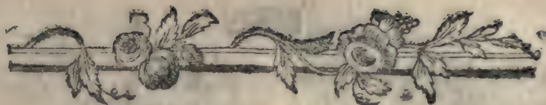
wig-

wigda jorden, eller släppa till sin enda ko i likstol; ett swårt wilkor för att ernå den stora förmon, och, man kan wäl tänka, efter Presternes lära den tiden, komma hastigare genom skärselden.

För öfrigt, och då jag ingalunda smickrar mig att med det urwal hafwa samlat, eller i den ordning upställt denna tropp af Ordspråk, att ju en del deraf ganska wäl kan utmönstras, många vacancer besättas och mycken recrutering werkställas till de utur andra språk intagne, kan hända, här och der, mindre wäl träffade och wårdslöst placerade; så skall jag med nöje emottaga underwisning och mina fel erkänna; men skulle tycka om, att någon, af sådan samling road, företoge sig, att jemte utgallrandet af de mindre gätne, (ty wid samlingar kommer gerna något skrap in bland det dugliga, till besannande af ordspråket: Intet hwete är så rent, som icke har sina agnar) tillöka och bättre rangera de öfrige, så att alla af lika syfte kommo på ett ställe, de gamle Ordspråken, som äro inhemske och af göthisk härkomst utmärktes och på sätt en Ihre börjat, commenterades, de utur andra språk med wåra öfwerensstämmande, hwilka här till större delen saknas, bifogades, samt gnomerne eller orsederne frånskildes med de bibliske, hwilka kunde utgöra en samling för sig sjelfwa.

Att något dugligt i denna wåg kunna åstadkomma är utom min krets, om ock år och angelägnare yrken det medgåfwo; men en commenterad samling i den smak och med den urskillning som Roterodamus anställt med de latinska och grekiska, och Ihre öfwer en del göthiska eller swenska, skulle för mången blifwa wälkommen.

Att citationerne ofta saknas wid latinska sentenserna behagade Läsaren ursägta, hälst de ändå äro allmänt kände och till större delen triviale; att de med. Erasm. teknade icke annorlunda böra anses, än som en hänwisning till hans adagia, der urkunderne upgifwas, behöfwer för kännare ej erindra. Stockholm d. 25 Nov. 1807.

A.

Af liten gniſta blir ofta en ſtor eld.

Parva ſcintilla neglecta magnum ſæpe excitat incendium. *Curt.* it. Fit lis ex minimis interdum maxima verbis.

Feuer fängt von funken an.

Af barn och dårar får man weta ſanningen.

Children an fools tell truth.

Af ljudet kännes malmen.

A cantu avis dignoſcitur. *Eraſm.*

Af ſkadan blir man wis.

Quæ nocent docent. it. vexatio dat intellectum.

Af kladdig fole kan blifwa god häſt.

Ante fuit vitulus, qui nunc fert cornua taurus.

De poulain rogneux devient ſouvent un cheval precieux.

Foul in the cradle and fair in the ſaddle.

Af ſtallbrodern kännes mannen.

Ex ſocio cognoſcitur vir, it. Noſcitur ex ſocio, qui non ex ſe.

Af litet trå hugger man små spånor.

Af tu onda ting wäljer man det mindre.

Ex duobus malis minus eligendum.

Afbedja är bästa bot.

Erranti medecina confessio. *Cic.*

Afund fråter der han bor.

Invidus invidia consumitur intus & extra. *Horat.*

Afunden är ärans följeslagare.

Invidia comes fortunæ, it. gloriæ.

Auf ehre folgt neid.

All ursägt är god, då den finner rum.

Allting har en ända, men korfwen har twå.

Alla barn i början.

Nemo nascitur artifex.

Alla swin äro swarta i mörkret.

Nocte latent mendæ. *Ovid.* it. Tenebris nigrescunt omnia circum. *Virg.*

La nuit tous chats sont gris.

Im finstern sind alle katzen grau.

Alla mohner hjelpa sad' myggan p . . i hafwet.

Quæ non prosunt singula, multa juvant.

Alla klifwa öfwer gårdsgården, der han är lågast.

Sepes calcatur qua pronior esse videtur.

Wer da liegt, über den läuft jederman.

Alla känna apan, men apan känner ingen.

Alla wilja Herrar wara, men ingen wil säcken bära.

Omnes

Omnes profecto liberi libentius sumus, quam servimus.

Alla nycklar hänga icke wid et bälte.

Alla önskor falla icke i taskan.

Non omnia quæ statuis eveniunt.

Alla foglar flyga bort; uglan sitter qwar.

Alla skor göras icke öfwer en läst.

Alla woro wi på byte; ingen slapp utan lyte.

Vitiis sine nemo nascitur. *Ovid.* it. In multis labimur omnes. *Virg.*

Alla wilja at yxan skall gå, men ingen wil hålla i skaftet.

Alla goda ting äro try.

Omne trinum perfectum.

Alla wilja gärna skjuta åt den sidan, laßet wälter.

Mortuo leoni etjam lepores insultant.

Alla hafwa en Gud, men icke alla en lycka.

Alla wilja hafwa narren, men ingen will födan. (d. ä. hafwa nöje af en ting, men ej kosta derpå).

Alla wilja den slata båra.

Alla kakor ha et namn, men gjöra icke et gagn.

Omnibus est nomen, sed non omnibus omen.

Alla plocka til byk, men ingen til bak. (säges om stora hushåll, der många tära och öda, men få draga något in, eller förtjena).

Alla säga wäl, man dricker; men ingen, huru man törstar.

Alla moln gifwa icke rågn.

Aldrig något ondt, som icke är til något nyttigt.
Exiguum malum ingens sæpe bonum.
Aldrig såg man winögd skytt skjuta rätt.
Aldrig såg jag maken, sad' käringen, red på staken.
Aldrig så långt mellan bergen, at ju trollen råkas.
Gleich suchet sich, gleich findet sich.
Allmän nytta, allmän skada.
Qui lucrum sentit, sentiat & damnum.
Allestädes framme får ofta näsbränna.
Allestädes framme, sällan wälkommen.
Altför rund gjör wällingen tunn.
Liberalitas liberalitate perit. *Hieron.*
Altför klok är stor tok.
Qui omnia scire simulant, nil quidquam sciunt. *Plaut.*
Alt watten wil til hafwet.
Habenti dabitur.
Altid bättre säd på annans åker.
Fertilior seges est alienis semper in arvis. *Ovid.*
Altid swårast i portlidret.
Omne initium grave.
Altid wärre, som efterkommer. it. Ond fogde är ej god förr, än hälften wärre kommer efter.
Altför mycket är osundt.
Omne nimium nocet.
Too much of one thing is good for nothing.
Allzu viel ist ungesundt.

An-

Andra tider, andra seder.

Hæc dies aliam vitam, alios mores postulat.

Antingen ägg eller ungar, (alt eller intet).

Aut Cæsar, aut nihil.

Arla gröda är sårla föda.

Arbetaren är sin lön wärd. *Bibl.*

Dignus operarius mercede.

Arm och rik i döden lik.

Mors sceptra ligonibus æquat. *Horat.* it. Mors æquo pulsat pede pauperum tabernas regumque turres. *Horat.* it. Mors æquabit quos pecunia separavit. *Plin.*

Arm högfärd, skråppa och swälta.

At spara wid swicken och låta löpa wid tappen (d. å. spara i smått och slösa i stort) är dålig hushållning.

Ad mensuram aquam bibere, sine mensura offam comedere.

Penny wise, and pound foolish.

Att wara grann kostar pinadt skinn.

B.

Bakebulla och tunnekanna gör såta grannar.
Gratia parit gratiam.
Kanne af gaarde oc anden igen, håller långst vånskab.

Baktal gör wån=skilnad.

Bannor bita intet til bens.

Barn gå från hjertat och till hjertat igen.

Barn gjör så i by, som det är hemma wandt.

Barn och narrar gå in i hwad hus de wilja.

Barnet måste något namn ha.

Barnemagen är blind. it. Barnemagen är som stöfwelkragen d. å. tol allting.

Barnet säger wål hwad det får, men icke hwad det gjör. it. Barnet klagar wål öfwer riset, men tiger med sit brott.

Beck och tjära är båtsmans åra.

Begynna med nål (näml. stjäla) och lyckta med silfwerskål.
Taurum tollet, qui sustulerit vitulum. *Erasm.*

Behåll som i handom hafwer.
Dominus censeatur qui possidet. *Phr. Jur.*

Bekännelsen bringar tjufwen i galgen.

Begynnelsen är ej åndan lik.

Begå sig, som kåpan i dansen.
Ut toga inter saltandum, quam omnes calcant. *Ihre.*

Beta.

Betala med lika mått it. med samma mynt.

Par pari referre.

Payer en même monnoie.

Return like for like.

Betala för gammal ost.

Bida och lida stillar mycken qwida.

Perfer & obdura; dolor hic tibi proderit olim. *Ovid.*

Bind intet korfwen wid hunden; du kan wäl ändå mistan.

Bittida herre blir länge dräng.

Bloden är aldrig så tunn, han är ju tjockare än watten. (skall utmärka, at slägtingar äro hwarandra huldare än oskylda, som dock icke altid händer).

Tunica pallio propior. *Plaut.*

Bloden kryper der han ej kan gå. (menas syskon-kärlekens företräde för swågerskapens).

Blyger tjenar illa til Hofs.

Blyg tiggare får ofta swälta.

Rebus in arctis pudor absit.

Bondebruk är ingen barnalek. (Detta ordspråk, war wanståldt, som man wet, genom et försärligt tryckfel i Grubbens Ordspråksbok).

Bonde-fot och Herresko paßa icke ihop. it. Staten efter ståndet.

Borta sträng och hemma dräng.

Brutit och sont är en gång nog.

Sit satis offendisse semel, veniamque tulisse.

Brå

Brå rik blir lång fattig.
Subita incrementa, raro fructuosa.
Bråbytt är fara wärdt, it. Bråköp är ångerköp.
Concilii præcipitis comes poenitentia.
If you trust before you try, you may repent before you die.
Bråhett swalkas snart, it. Brå kärlek snart glömd.
Præceps amor cito frigescit. *Erasm.*
Brår kalf på ko, blir dottren god.
Bonus præsumitur de bono genere natus.
God rod bär gierne gode äble.
Brändt barn skyr elden.
Facit experientia cautos.
Chien échaudé ne revient pas en cuisine.
A burnt child dreads the fire.
Brödra-sämjan räcker icke altid till.
Fratrum quoque gratia rara. *Ovid.*
Brödra-wreden är ofta wärst.
Fratrum ira acerbissima.
Courroux de freres courroux d'enfer.
Bygda hus och skurna kläder får man sällan skäl för.
Casa fatta, vina posta, non si paga, quanto costa.
Bygga med ena handen och riswa ned med den andra.
Bygga hus med hwars mans råd, kommer sällan tak på.
Tous se melent de donner des avis, un sot est celui qui les tous suit.

Byte

Byte är gjerdt för gäckeri.

Bywand höna får antingen korn i kråfwen eller knäpp i nacken.

Bäst tiga när ingen frågar.

Non rogatus tace.

Bäst at lida det, man ej kan wrida.

Durum, sed levius fit patientia quidquid corrigere est nefas. it. Optimum est pati quod emendari nequit. *Senec.* it. Feras, non culpes quod mutari non potest.

Il faut laisser couler l'eau sous le pont.

What can't be cur'd, must be endur'd.

Bäst hålla up medan leken är god.

Ludus allubescens incidendus. *Erasm.*

Bästa Musik är när munn och hjerta qwäda ett.

Pulchra est harmonia cordis & oris. *Plaut.*

Bästa ting benden i bo sino hafwer, är hustru hans.

Bättre en fogel i handen, än twå i skogen.

Dimidium plus toto. *Erasm.*

Il vaut mieux un tiens, que deux tu l'auras.

One bird in the hand is worth two in the bush.

Bättre mager soppa, än intet doppa.

Bättre at wara den förste i byn, än den andre i Rom.

Bättre rikta Skomakaren, än Apotekaren.

Bättre fly än illa fäckta.

Cum licet fugere, ne quære litem. *Nep.*

Bättre

Båttre sent ån aldrig.

Better late than never.

Båttre twå gånger fråga, ån fara en gång will.

Båttre förspörja sig, ån förgjöra sig. id.

Båttre gå ikring och kroka, ån ligga i och ropa.

Satius est recurrere, quam male currere. *Lucian.*

Båttre en gammal wid sitt lår, ån en ung i sitt hår.

Båttre barnet gråter, ån Modren.

Båttre förewar, ån eftersnar.

Deliberandum est diu quod statuendum est semel.

E mèglio pensar adàgio ch'operar prèsto.

Båttre ett ord i förhand.

Clausula abundans non nocet.

Båttre förekomma, ån förekommas.

Melius prævenire, quam præveniri.

Båttre twå gångor måtit, ån en gång förgåtit.

Båttre Heden-pant, ån Christen-tro.

Båttre köra sagta, ån slåpa laßet til bys.

Båttre mjölka kon, ån slå henne för pannan.

Boni pastoris est tondere pecus non deglubere.

Man skal blåde kaalen og icke rycke ham up med roden.

Båttre en kaka med ro, ån twå med oro.

Paix et peu.

Båttre

Båttre tiga, ån tala illa.

Præstat tacere quam male loqui.

Båttre ett åsyna wittne, ån 10 åhöra.

Pluris est testis oculatus unus, quam auriti decem. *Plaut.*

Båttre något, ån intet.

Båttre något slåppa, ån alt mista. id.

Båttre något så, ån intet så. id.

Båttre små fiskar, ån toma diskar. id.

Partem habere melius est, quam toto privari.

Båttre tunnt öl, ån toma kar. id.

Båttre swulten håst, ån tom grimma. id.

Båttre något nött, ån alt förödt. id.

Båttre något hårskt, ån alt fårskt. id.

Båttre bot, ån bar sida. id.

Båttre enögd it. skelögd, ån blind.

Inter cæcos regnat strabo.

Parmi les aveugles, les borgnes sont rois.

Båttre liflös, ån rådlös.

Båttre grof kaka, ån intet smaka.

Båttre harekött, ån fårekött.

Præstat possidere, quam persequi. *Arist.*

An egge is better to day, than a pullet to morrow.

E meglio un uòvo hoggi, que dománi una gallina.

Båttre ståmma i båcken, ån i ån.

Omne malum nascens facile opprimitur, invete-

veteratum fit plerumque robuſtius. *Cic.* it. Principiis obſta, nam ſero &c. *Ovid.*

Båttre ſåras af ſin wån, ån kyſſas af ſin owån.

Meliores amicorum contentiones, quam inimicorum blanditiæ. it. Meliora vulnera diligentis, quam oſcula blandientis.

Båttre penningelös, ån årelös.

Båttre bröd, ån foglefång.

Neceſſaria jucundis anteferenda.

Båttre mat, ån målad wågg. id.

Båttre fria 10 brottſliga, ån fålla en oſkyldig.

Båttre mißundt, ån beklagadt.

Malo mihi invidere inimicos, quam me inimicis. *Plaut.*

Il vaut mieux faire envie que pitié.

E mèglio eſſe invidiàto, che compatito.

Båttre et qwintin lycka, ån et ſkålpund wett.

Båttre at bli hemma med en ſkam, ån gå i byn med twå.

Båttre at blåſa på gröten, ån brånna ſig.

Båttre ge hunden bröd, ån bitas med honom.

Båttre liten harm, ån ſtor ſkada.

Båttre at wara inne för bara maten, ån ute och få intet.

Båttre ſtraxt nekadt, ån långe låfwat.

Minus decipitur cui celeriter negatur. *Publ.*

Böj widjan medan hon år grön, ſå blir hon både fager och ſkön.

D.

De förlikas, som hund och katt, it. som twå hundar om et ben.

De förlikas icke under et tak.

De förstå hwarandra, som twå tjufwar på en Marknad.

Intelligunt se mutuo, ut fures in nundinis.

Ils s'entendent comme les larrons en foire.

Ask my fellow wether I be a thief.

De wise fela ock.

Peccat & sapiente sapientior. it. Iliacos intra muros peccatur & extra.

Erra il prète all' altàre.

De kunna ock få sina fiskar warma.

De tigga i en pose. it. spela under ett täcke. it. koka i en gryta. it. blåsa i ett horn.

De äro slägt, som soen til äpple-säcken.

De äro sura sad' räfwen om rönnbären.

De såfwa icke alla, som snusa.

Nasu stertentes interdum sunt vigilantes.

De äro icke alla helgon, som gå i kyrkan.

Non omnes sunt sancti, qui calcant limina templi.

De äro icke alla jungfrur, som krantsen bära.

De äro icke alla goda kockar, som bära långa knifwar.

Non sono tutti cuochi quelli, chi hanno i coltelli longi.

De

De äro icke alla goda prester, som draga sida kappor.

Den gråter icke guld, som aldrig guld ägde.

Ignoti nulla cupido. *Ovid.*

Den intet godt wil gjöra, får altid något at förebära.

Abonne volonté ne manque jamais opportunité.

Den agelös lefwer, han ärelös dör.

Exlex qui vivit, etjam ſine lege peribit.

Den som tar lönen, må ock gjöra bönen.

Pro ſtipe labor. it. Lucrum qui ſentit, ſentiat & onus.

Den sten, som ofta wältes, moßas icke.

Lapis ſæpe volutatus non obducitur muſco. *Eraſm.*

Pierre, qui roule, n'amaſſe point de mouſſe.

A rolling ſtone gathers no moſſe.

Piétra mòſſa non fà mucio.

Den är intet bättre som håller, än den som slår.

Tanto fa colui che tiène, come colui che ſcortica.

Den som tager en enka, han får både bord och bänkar.

Il trouve la nappe miſe.

Den som will fånga loppor och ekorrar, får ej wara sen.

Den ena olyckan räcker den andra handen. it. har den andra i följe.

Nulla calamitas ſola. it. Aliud ex alio malum gignitur. *Terent.* Un

Un abime attire l'autre. it. Un malheure ammène son frere.

Un mal non vien mai solo. it. Una disgracia tira l'àltra.

Den som ej lyder Far och Mor, fåt lyda pipor och trummor.

Audiet carnificem, spernens audire parentes.

Den ene plöjer, den andre sår, och ingen wet ho det åta får.

Alii sementem faciunt, alii metent. *Erasm.*

Altri semina, àltri raccoglie.

Den som will plöja med hundar, skall gå före med bröd och efter med smällpiska.

Den styfwern, man sparar, är så god som den man förtjenar.

A penny saved is a penny got.

Den som frågar, ger ej gärna.

Qui dare vult multis, non debet dicere vultis.

Den som wiskar plår ljuga.

Hvo meget hvisker hand meget lyfver.

Den ena bår namnet, den andra gjör gagnet.

Tulit alter honores.

L'autre porte le nom et l'autre mange les chapons.

Den som kommer i wal, kommer i qwal.

Den som går i borgen, går i sorgen.

Sponde, noxa præsto est. *Plut.* it. Qui fide jubet, haud raro dolet.

Qui repond paye.

He that goes borrowing goes sorrowing.

Den

Den som gråfwer grop åt andra, faller sjelf deruti. it. Den som gildrar för andra, faller sjelf i snaran.

Parat sibi malum, qui alteri. *Erasm.*

Den som ej tager grisen når han år luden, får intet af honom når han år suden.

Fronte capillata, post est occasio calva.

One must take the time by the forelock.

Den som år karl han steker fläsk.

Den wida far blir mycket wahr.

Den som wil ha alt det han ser, får gråta når andra ler.

Emas non quod opus, sed quod necesse est.

Den som skall köpa alt det han ser, får sälja alt det han åger.

Den litet sår han litet får.

Dens bröd, man åter, dens wisa får man qwåda.

Den intet har at göra, måste taga sig något at göra.

Homines nihil agendo male agere discunt.

Den som skall köpa korswen af hunden, får ge honom fläsk igen. it. Det år ej godt köpa hafre af gåsen.

Den som will fläsket nypa, måste ock kålen supa.

Carnibus haud dignus, qui male mandit olus.

Den det lilla försmår, han aldrig det stora får.

Post folia cadunt arbores. *Plaut.* it. Parvum servabis donec majora tenebis.

Chi non guàrda il poco, perde il molto.

Wer das geringe veracht, dem wird das grosse nicht gebracht.

Den kärnan will äta måste nöten bita.

Qui nucleum esse vult, nucem frangat. it. Qui commodum quærit, a labore ne abhorreat.

Il faut casser le noyeau pour avoir l'amande.

Den ena hedren mot den andra. it. Den ena höfligheten mot den andra.

Gratia parit gratiam.

Qui plaisir fait, plaisir requiert.

One good turn deserves another.

Den fattiges tal blir sällan hördt.

Den fattige blir aldrig fullfattig. it. måste altid stå bak halfpundet. it. måste altid ligga under. it. blir altid utträngd.

Pauper ubique jacet.

Den som tagit hin på ryggen, han möter honom icke. (d. å. Den som gjort förbund med honom, frestas ej af honom).

Den som har Bispen til morbror får snart Gäll. (Det will säga, at det hjelper til befordran, at wara känd och hafwa mägtiga gynnare).

Den lyckan råkar, förer bruden hem.

Cui fortuna favet sponsa petita venit.

Den som will plåga en bonde, skall taga en bonde dertill.

Den som tar trollet för guldet, har trollet qwar, när guldet är borta.

Den en gång bitit huswudet af skammen, skäms inter mer.

Qui ſemel verecundiæ fines tranſiit, indies fit impudentior.

Den ſom kryper mellan barken och trådet blir klämd. (d. å. ſtiftar ondt imellan wänner).

Qui met ſes doigts entre le bois et l'écorce.

Den ſom tråter med matmodern, får det igen på fatet.

Den ſom ſlagtar kalfwen, föder ej up oxen.

Aus gebrathenen eyer kommen keine küchen.

Den ſom dör af hot, bör begrafwas under galgen.

Minæ non mordent. *Eraſm.*

Den ſom intet ſer up med ögonen, får ſe up med pungen.

Den råddaſte ſlår förſt.

Den ſom ſåfwer med hundar, ſtår up med loppor.

Chi dorme coi càni, ſi leva con le pulici.

Den ſom kommer förſt til qwarn får förſt malit.

Qui prior eſt tempore, potior eſt jure.

Den ſom kommit ſiſt i ſäcken ſkall förſt ut.

Den ſom kommer efter i ſtället, kommer efter i rätten.

Qui ſuccedit in locum, ſuccedit in jus.

Den ene korpen hugger intet gerna ut ögat på den andre, it. Den ene wargen biter intet den andre.

Sævis inter ſe convenit urſis. *Juven.*

Les loups ne ſe mangent pas les uns les autres.

Corvi con corvi non ſi cavan mai gli òcchi.

Den

Den känner bäst hwar skon klämmer, som har honom på. it. Få känna annars tarf.

Nemo scit ubi calceus urat, nisi qui eum portat. *Paul. Emil.*

Den som skall jaga andra, måste sielf springa.

Ut moveas alios, tu moveare prius. *Oven.*

Den hunden, man skall draga åt skogen, biter intet många djur.

Male respondent ingenia coacta. it. Stultitia est ad venatum ducere invitos canes.

Den som icke gråter köttet, får gråta benen.

Den som ej gråter en warm, får gråta en kall wän. id.

Quam cara sint bona, homines carendo intelligunt.

Den som ger så han tigger, skall man slå så han ligger.

Ita te aliorum miserescat, ne tui alios misereatur *Plaut.* it. Benignitate benignitas tollitur.

Den som har onda grannar måste rosa sig sielf.

Den som blir med ett sedd, blir med flere tedd.

Semel malus semper præsumitur malus. it. Qui semel furatur semper fur habetur.

Den som tagit hin i båten, måste föra honom til lands.

Den som ber för tjufwen, får skam til tack.

Perit quod facis ingrato.

Otez un vilain du gibet, et il vous y mettra. Save a thief from hanging; and he'll cut jour throat.

Den friske behöfwer ingen läkare.

Sani medico non indigent.

De karske hafve icke Lägen behof.

Den hönan som ute will wärpa är ej god at wakta.

Den som blandar sig bland agnar blir upäten af swin.

Wer sich unter die kleyen menget, den fressen die säue.

Hvo sig blander i masken, hannem åder Svinen.

Den är altid god som glup fyller.

Semper ille laudatur qui aliorum fauces replet. *Ihre.*

Den som försökt något, wet något.

Expertus novit.

Den som slagtar mer än han kan salta, får sura stekar.

Den är icke galen, som ondt råds.

Den som swiker i dryckom, han swiker i androm styckom.

Non est axioma.

Den som kommer när tjära blifwer smittad.

Pix cum palpatur, palpando manus maculatur.

Den som kommer för nära elden han bränner sig.

Den lata och den feta ha altid ondt af heta.

Den som har hyndan i huset, har hundarne på dörren. it. Geten i stugan, har bocken på taket.

Den som will hafwa sin hand i all ting får nedsölade fingrar. Digi-

Digitos maculat, qui cuncta foramina tentat.

Den som tar Herrar til rångar får sadelbrutna håstar.

Den som skall ljuga bör ha godt minne.

Mendacem oportet esse memorem.

Den dricker altid måst, som är långst ifrån tunnan.

Den som lägger sig som et swin, står up som en karl.

Den som har stor munn, bör ha stark rygg.

Den som skal bära goda dagar, bör ha starka ben.

Non facile est æqua commoda mente pati. *Ovid.*

Den är god at låcka, som gerna will efterhoppa.

Den som låter låcka sig til at stjåla, blir trugad til at hånga.

Den hönan, som qwäder för bittida, kommer i hökrumpan innan qwällen.

Den geten, som måst bräker, mjölkar minst.

Les grands diseurs ne sont pas les grands faiseur.

Den måste ha mycket mjöl, som will stoppa till allas munnar.

Den som gapar efter mycket, mister ofta hela stycket.

Lepores duos insequens neutrum capit. it. Qui totum vult, totum perdit.

Chi tutt' abbrachia, nulla stringe.

Den är förweten på färskt, som går åt skogen at åta sniglar.

Den

Den som har maten på bordet ꝛc. och ej tar för sig, han skylle sig sjelf.

Fronte capillata &c. it. Utilis in mensa non solet esse pudor.

Den måste brånna i tid, som god nåsla skall bli.

Urit mature quod vult urtica manere.

Den som winner tiden, winner alt.

Den kakan, man will ha til heders, bryter man icke gerna.

Den som åter kjersbår med de stora, får stenarne i synen.

Tollunt matura & tibi projiciunt dura.

Den illa gjör, han illa far.

Sequitur pœna scelus.

Where vice goes before, wengeance follows after.

Den illa hör, han illa för.

Den som stammar, plår ljuga.

Den som har lycka behöfwer inga glasögon, it. intet förstånd.

Den lefwer långe, som lefwer wål.

Actu vitam, non tempore metiri. it. Non est vivere, sed valere, vita.

Den blifwer wål nård, som i något år lård.

Omnis terra alit peritum.

Bidermans erb liegt in allen lånden.

Den måste altid luta, som har låga dörrar. it. Den fattige får altid sitta imellan.

Den som år slagen til öre, blir aldrig slant.

Non

Non ex quovis ligno fit Mercurius.

Jack will never be a gentleman. it. You can not make a ſilken purſe of a ſow's ear.

Wer zum heller iſt geſchlagen, wird ſchwerlich guldens werth.

Den ſom intet är täck, ſkall wara tyken.

Den ſom ej kommer i tid, går ſin måltid förbi.

Venire poſt feſtum miſerum. it. Sero venientes, male ſedentes.

Den ſom träter med kältringar, får löß i expenſer.

Sue a beggar and catch a louſe.

Den ſom ſtjäl ärter och får, får böner igen.

Den drunknar icke ſom hängas ſkall. it. Galgen behåller ſin rätt.

Quod corvis natum eſt non ſubmergitur aquis.

Ce qui eſt deſtiné au gibet, ne ſe noye pas.

Den ſom gömmer öfwer natten, han gömmer åt katten.

Den lag ſtiftar, äger lag tyda.

Ejus eſt legem interpretari, cujus eſt condere.

Den ſom tiger, han ſamtycker.

Qui tacet conſentire videtur.

Den ſom har många jern i elden, bränner gerna något.

Pluribus intentus minor eſt ad ſingula ſenſus. it. Raro felices polypragmonici. *Eraſm.*

Den är wärd ſit fläſk, ſom äter ſin kål.

Fortiter malum qui patitur, idem poſt potitur bonum. it. Dulcia non meruit, qui non guſtavit amara.

Den

Den som äter ihop med wargarne, måste tjuta med dem.

Omnibus licet esse lupos in regione luporum.

Il faut hurler avec les loups.

Den ena kråkan sitter gerna hos den andra.

Pares cum paribus &c. it. Garrulus garrulo semper assidet.

Den spiken drog, sad' snickarn stoppan i fickan.

Den fisken är intet god at fjälla.

Den ena äran gjör den andra fal. it. Den ära bjuder han ära njuter.

Den ena tycker om modren, den andra om dotern och så bli båda gifta.

Den intet wågar, han intet winner.

Necesse est facere sumtum qui quærit lucrum.

Nothing venture, nothing have.

Chi non s'arrischia, non guadagna.

Han skal vaage, som öse skal.

Den är aldrig god, som aldrig är ond.

Den första timan i galgen är den swåraste.

Il n'y a que la premiere pinte qui coûte.

The first sleep being taken, the rest is easy.

Den tiger som wet'et.

Den som bor närmast kyrkan, kommer sist dit.

Près de l'église, loin de Dieu.

Den högt will klifwa, faller ofta ned.

Tutior est in terris locus, quam sedibus altis.

Den en gång warit i fällan, går icke dit igen.

Tranquillas etiam naufragus horret aquas. *Ovid.*

Den en gång warit ute för skytten, tager sig wål till wara. id.

Facit experientia cautos.

Den som har et öga, ser mer än den, som har tu.

Den rike och den refne, bli altid påhälsade.

Den altid will slås, får altid något at plåstra.

Den som gömer något, han har något. it. Den något spar, han något har.

Den som lånar gör wäl, den som betalar gör bättre.

Den som ägde så många gryn, som han (hon) tycker sig wara sågor wärd (säges om dem som göra sig til).

Den som skall tro det, han skall ha en kalf i sig.

Den som warit med i leken, bör ha något af steken.

Den som dricker med gåsen, blir intet yr af ruset.

Den som är före när han ränner, blir efter när han wänner.

Qui nimium properat serius absolvit.

Chi va piàno, va sàno.

Den kommer ock fram, som oxarne drifwer.

Velocem tardus assequitur. it. Lentius ambulando longum etiam iter conficitur.

Pas à pas on va bien loin.

Pian

Pian piàno si va lontàno.

Den asande kommer så wål fram, som den rasande. idem.

Den gamle skall man åra, de unga skall man låra.

Den beder, som tarf, den gifwer, som har.

Den som gitter bidt, han får fuller smidt.

Den finner altid streck, som hunden hånga will. it. Kåpp, som hunden slå wil. (d. å. Den som will tråta, finner altid orsak.)

Qui vult cædere canem facile invenit fustem.

He, who has a mind to beat a dog, will easely find a stick.

Den som will sjunga, får altid wisa. id.

Den metar intet illa, som får sin krok igen.

Den konsten förstår, förråder icke måstaren.

Wer die kunst versteht, verrath den meister nicht.

Den måste ha stark snufwa, som ej kan lukta det.

Den fattiges Jul räcker icke til Påsken.

Den ondt will gjöra, finner altid tilfälle.

Male facere qui vult, nusquam non caussam invenit.

Den rosen will plåcka, bör ej frukta för törnet.

Non si puo haver la rosa senza spine.

Den intet lårt lyda, wet ej eller at bjuda.

Nemo recte imperat, cui non imperatum est. *Arist.*

Den i leken går, måste leken tåla.

Den som sjelf kastar sig under bänken blir snart

dit

dit skuffad af andra. it. Den som ej ärar sig sielf, kan ej wänta någon ära af andra.

Nemo ab aliis contemnitur, nisi se prius contemserit.

None shoud be afraid of contempt, but such, as makes himself contemptible.

Den som tar han har.

Qui rapit, habet.

Den som säger alt hwad han will, får ofta höra hwad han icke will.

Qui quæ vult dicit, quæ non vult audiet. *Terent.*

Den som icke wet tiga, wet icke eller tala.

Loqui ignorabit, qui tacere nescit.

Den som ljuger i ett, blir mißtrodd i alt.

Mendaci homini nec verum quidem dicenti credimus. *Cic.*

Den talträngda räcker icke altid sanningen till.

Mendacium semper in multi loquio.

He that says all he knows will readily sai what he does not know.

Viel geschwätzet, viel gelogen.

Den minst söker äran, får henne snarast.

Gloriam qui spreverit, citius habebit.

Den paddan känner, köper henne intet.

Den mäst falkar, plär minst köpa.

Den som blyges at fråga, skämmes wid at lära.

Den som icke will i ugnen, lägger sig twärs före.

Den är god at jaga, som sielf will löpa.

Den

Den som tager köttet, kan ock taga benen.

Den som ej gjömmer en penning, får aldrig twå.
Wer den heller nicht ehrt, ist des groschens nicht werth.

Den mera öder, än han aflar, får snart tomt wisterhus.

Den aldrig gjör illa, gjör aldrig wäl.
Nihil simul inventum & perfectum.

Den som will borga, får intet länge tinga.

Den ej har sporrar, får rida med qwist.

Den som tager watten öfwer hufwudet, honom löper det i barmen.

Den girige är altid fattig.
Avarus semper eget.
L' avàro mànca di tutto.

Den som ej äter sig mått, han sleker sig icke mått.

Der man fått sot, skall man taga bot.
Il faut reprendre du poil de la bête.

Der du druckit dit öl, kan du spilla din bärma.
Fæcem bibat, qui vinum bibit.

Derföre har smeden tånger, at han ej skall bränna sina händer.

Der ha wi smällen af wattwällingen.

Der ingen anklagare är, der är ingen domare.
Phr. Jur.

Der åtelen är, dit församla sig ock örnarna. *Bibl.*
Ubi cadaver, ibi aquila.

Deraf hjertat fullt är, derom talar munnen. *Bibl.*

Der

Der wår Herre har sin kyrka, har hin onde sitt kapell.

Der trädet faller, plåckar hwar wed åt sig.

Arbore dejecta quivis ligna colligit. *Juv.*

Ad albero caduta ogn'un fa legna.

Der trädet hugges, faller altid några spånor.

Der laßet wälter, faller altid någon smula. id.

Der något är, der något spilles. id.

Omne bonum est communicativum sui. *Arist.*

Der war ingen ting at ta, sad' tjufwen tog dörren.

Der geten är bunden, der gnager hon.

Ou la chèvre est attachée, il faut qu'elle y broute.

Der intet är, har Kejsaren förlorat sin rätt. it. Der intet är, kan icke döden ta.

Ubi nihil est, Cæsar jure suo excidit. it. Nudus nec a decem palæstritis spoliari potest. *Apul.*

Dermed man syndar, dermed warder man ock straffad.

Per quod quis peccat, per idem punitur & idem.

Vice is its own punishment.

Der ligger hunden begrafwen.

C'est la ou gît le lievre.

Der är en orm i gräset.

Latet anguis sub herba. *Virg.*

Derföre behöfwer du ej draga swarta strumpor.

Der som är hjerte=rum, der är sänge=rum.

Der

Der finnes sällan bröd i hunde-boden.
Es ist vergebens bratwurst im hundsstalle zu suchen.

Der finnes icke stekta ormar.

Der äro inga många hemma, når hunden går sjelf wall.

Der wettet brister, tar lyckan wid.

Der winet år inne, år wettet ute.
Facit insanire sanos copia vini.

Derwid spinner man icke silke.

Det will mer til plogen ån hwißla, mer til en dans ån et par nya skor.

Det år godt spela ur en annans pung.

Det år lått skåra breda remmar af en annans hud. id.
Ex alieno tergore lata secare lora. *Erasm.*
Du cuir d' autrui couper large courroye.
To cut larges tongues out of anothers leather.
Aus andern leder breite riemen schneiden.

Det grymtar gris som gammalt swin.
A bove majore discit arare minor.
Du bœuf ainé le cadet apprend a trainer.
Det större nöd lårer det mindre at drage.

Det har warit i såck förr ån det kom i pose.

Det år en dålig fogel, som tråckar i sit egit bo.
Est avis ingrata quæ defœdat sua strata.

Det år icke borta som bonden ger sin gris.

Det år icke borta, som rinner ur nåsan i munn.

Det år icke wårdt dra strå för gammal katta.

Det

Det är ej wärdt gildra för gammal räf.
Annosa vulpes haud capitur laqueo. *Erasm.*
Det äro wäl flere brokiga hundar än prestens.
Det är sådant wäder, at man ej will föra ut sin hund.
Det är mer i mårren, som intet doger.
Det är dålig gemen, som ej tänker bli Kaptén. it. dålig corporal, som ej will bli General.
Det är dålig häst, som ej orkar bära sin sadel.
Det är ej alt för ögonen, som ätas skall.
Det är ej alt ludit som swedas skall.
Aquila non capit muſcas. it. Minima non curat prætor.
Det är ej alt guld, som glimmar.
Nimium ne crede colori. *Virg.*
Tout ce qui reluit n'eſt pas l'or.
Non è tutt oro quel, chi riluce.
Es iſt nicht alles gold was glänzt.
Det är swårt lära gammal hund kusa.
An old dog will learn no tricks.
Can vècchio non vuol catèna.
Ein alter hund iſt ſchwer zu bändigen.
Det är icke godt hålla det, man icke har i näswen.
Det är bäst kasta yran i sjön och gå landwägen.
Det är bäst följa jorden efter.
Alta fuge; tutior eſt in terris ſedes &c.
Det gäller ditt skinn.
De tuo luditur corio. it. In te cudetur faba. *Ter.*

Det

Det är som salt i surt öga.

Det är försent stänga buren, sedan fogeln är utflugen.

Det är försent stänga hönshuset, sedan råfwen ätit up hönsen. id.

Nil juvat amisso claudere septa grege.

Est tems de fermer l'etable, quand les chevaux sont allés.

Ferràr la stàlla dopo che sono scappati i buòvi.

Det är försent wakta elden, när huset står i brand. id.

Det är för sent lägga locket på brunnen sedan barnet är drunknadt. id.

Quando quidem accepto claudenda est janua damno. it. Serum est cavendi tempus in mediis malis.

Apres la mort le medecin.

Det är för sent kasta jästen i ugnen, sedan brödet är bakadt. id.

De la moutarde apres diner.

After meat comes mustard.

Det är för sent spara på botten.

Sera in profundo parsimonia.

Det är för sent spela efter med läpparne.

Serum, post male gestam rem, auxilium.

Det är tid komma med mjölken, när fölet är dödt. it. Med höet, när märren är död.

Det är tid sigta, när sågorna äro .. upätne. id.

Det är ej ät wänja lusen i skinfällen.

Ægrius ejicitur, quam admittitur hospes.

Det

Det åro icke alla dagar bakedagar.
Non semper oleum. it. Non semper lilia florent.
Det år onödigt krusa för alepinnar.
Det år icke åt båsa för oburit få.
Capra nondum peperit, ludit tamen hædus in tectis. *Erasm.*
Det år långt dit sad' kåringen peka åt månen.
Det år långt til qwållen, och se'n går månen up.
Det år snart gjordt at drucken man dansar.
Det år goda barn, som aga sig sjelfwa.
Det år onödigt fylla mårren med muscot. it. peppar.
Det år godt sitta wid styret når det intet blås.
Tranquillo mari quilibet gubernator.
Det år tids nog sålja skinnet, når björnen år skuten.
Il ne faut pas vendre le peau de l'ours avant qu'il soit tué.
Det år tids nog lyfta på hatten, når man ser karlen.
Det år litet man kan hålla sig wål med, sad' bonden plöjde med sporrar.
Vivitur parvo bene.
Det man åter ur grytan, får man intet på fatet.
Det år en god wån, man kan wånda ryggen til.
Det år ej långesedan katten samm öfwer sundet, ty rumpan år ånnu wåt.
Det år ej gifwit, som fattig qwinna spunnit för.
Det år honom i köttet burit och ej i kläderna skurit.
What is bred in the bone, will never be out of the flesh.

Det är godt simma, när en annan håller up hufwudet. it. Wara frikostig när en annan släpper til pungen.

Det är godt sitta i hwaßen och skära pipor.

It is good to make way while the sun shines.

Det är bäst taga skeden i wackra handen.

Il vaut mieux plier que rompre.

Det är hwarken hackadt eller malit.

Det är galit förespändt.

Le charue est mis devant les bœufs.

Det är ord och inga wisor.

Seria res est, non ludus.

Det är ondt mista för pose skull.

Det är mindre fål än Kungen.

Det är litet man kan roa barn med.

Parva leves capiunt animos. *Ovid.*

Det är icke så wißt, som ta på hyllan.

Det är så wißt, som amen i kyrkan.

Det riswer af sad' käringen bröt benet af sig. it. ref örat af sig.

Det äter ingen annans mat.

Det går ej så fort at sjunga Tyska för den, som intet kan.

Det förslår så mycket, som kasta en pinne i afgrunden.

Det föder som fyller. it. Det hjelper, som sqwälper, sad käringen, swälgde fröen.

Det är kommit smolk i mjölken. it. wällingen.

Il'y a une brouillerie entré eux.

Det

Det år kommit ugglor i moßen.

Det kommer intet af en, at twå tråta.

Det behöfs långa kniswar at sticka feta swin.

Det rinner mycket watten medan mölnarn soswer.

Det duger icke sätta wargen til fårawagtare. it. Råswen til gåsewagtare. it. Bocken til trågårdsmästare. it. binda korswen wid hunden.

Ovem lupo committere.

The fox to keep the geeses.

Det går gerna rök af brånder.

Publica fama non semper vana. it. Non omnino temere quod vulgo dictitant. *Erasm.*

Il n'y a point de fumée sans feu.

Det war ej mer ån båten bar.

Det gjör ingen ting wänner imellan.

Det kan en blind kåring ta på.

Det kan en bonde på Hisingen.

Det synes på skrället, hwad kärilet warit.

Man siehet am scherben, was es für ein topf gewesen.

Det går ingenstädes så underligt till som i werlden.

Det år ingen fara med liket så länge det nys.

Det flyga inga stekta sparfwar i halsen.

Non tibi per ventos assa columba venit.

Det går syn för saga.

Ubi rerum testimonia adsunt non opus est verbis. *Salust.*

Det gick med sju sorger och en gråt,

Det går icke så i sju år som i sju dar.
Non, si nunc male. & olim sic erit. *Horat.*
Det kan man lura sig til döds på.
Det anstår icke pojkar at löpa med skägg.
Det blir ondt wäder, när de gamla kattorna börja rasa.
Det går in på barnens del.
Det gick an när Marstrand brann.
Det förstår du dig på, som mårren på muscot.
Det man gjömmer i snö, kommer igen i tö.
Det första man blir blind, är det på ögonen.
Det är altid godt binda om hel finger.
Cito arescit lacrima in alienis malis. *Cic.*
Det är til döden lagt.
Alla morte non è remedio.
Det smälte bort, som snö för solsken. it. Det gick i watten.
Det föll i god jord.
Tempestive dictum.
Det är ej wärdt gifwa bagare-barn hwetestrut.
Det är onödigt bära wed til skogs id.
Det kommer wäl der det fins, sad' bonden gjömde något i ladan.
Det betyder ingen ting i contant.
Det suggan bryter, får grisen betala.
Quod sus peccavit sucula sæpe luit.
Det skall ej all smörjan i lädret, något i skomakaren.

Det måste krökas i tid, som krokigt skall bli.
Uncum se præbet, quod curvum crescere debet.

Det man får i grön äng, det får man icke i brudsång. (är en slags anticipation.)

Det osar brändt horn.

Det är onödigt koka gröt i skinnbyxor så länge man har grytor.

Det är ej wärdt lägga på kalswar efter swin, ty de få inga horn.

Det står tilreds tran-ägg om jul.

Det skall någon bryta isen.

Det måste altid någon bära hundhuswudet.

Det är lika så godt önska sig en skuta som en båt, man får lika mycket åt't.
Iniquum petendum ut æquum feras. *Fab. Quint.*

Det är så godt taga den första skadan, som den sista.

Det är ej alt gods, man skall winna på.

Det är mycket en annans likt.

Det är så sannt, som det är långt till.

Det är icke något lyte, at ha et stort snyte, men det är altid mer skam, at gå näselös fram.
Jamais grós nez n'a gaté visage.

Det är onödigt skrifta sig för munkar.

Det är en dålig smed, som är rädd för gnistorna.

Det är en hund at föda sig, sad' käringen om warg-ungen.

Det

Det år så omöjligt, som dricka het gröt. it. som taga ned sjustjernorna, it. som krypa til månan, it. som kjöra hufwudet genom wäggen.

Conatus & supra vires & supra rem. *Scalig.*

Det år ej godt spjerna emot udden. *Bibl.*

Contra ſtimulum ne calcitres.

Det nytter icke at ſtampe emod braaden.

Det år altid frusen jord för lata swin.

Ignavis semper feriæ.

Per i pigri è semper fèſta.

Det år icke alt krokot, som råttas skall.

Det år ingen krok i årt=åkern.

Det år försent ropa kaß se'n korswen år upåten.

Det år icke jul mer ån en gång om året.

Det åro icke alla fiskar som simma.

Det år icke båttre efter ål ån annan fisk.

Det år fåfångt laga gårdsgården, når grinden står öpen.

Det år fåfångt låsa utan bok och meta utan krok.

Det år aldrig så ful glip, som ej år sin qwinna lik.

Det år en dummer jöns. it. et pundhufwud.

Unius talenti vir. *Ihre.*

Det år en dålig tiggare, som ej kan gå et hus förbi.

Det år båttre få något om morgonen, ån hela dagen intet.

Det twå tas om, it. förlikas om, kommer ej den tredje wid.

Det wår Herre beskår, det år ej emot sancte Per.

Det

Det ena goda förkastar icke det andra.

Det kommer alt an på en god uttydare.

Nihil est, quin male narrando depravari possit. *Ter.*

Det ögat aldrig såg, gråter icke hjertat. vid supr. Den gråter icke guld &c.

Det goda kom aldrig försent.

Det goda är aldrig förmycket.

Bis ac ter quod pulchrum est. it. Rerum honestarum nulla est satietas. *Plaut.* it. Bonam cantilenam sæpius canere licet.

Le cose belle si puo far due volte.

Det man gärna ser, det tror man gärna.

Quod libenter videmus, libenter credimus.

Det njugger ger må raggen tigga.

Det orätt fås, med sorg förgås.

Male parta, male dilabuntur. *Cic.*

Evil got, evil spent.

Det will stark lås til at hålla inne en orättfärdig penning. id.

Det lider medan det skrider.

Det blir wäl en gång alt, som gamla gåsen warp.

Det kroppen har så har han.

Det gjör godt i någon rynka.

Exemta juvat e spinis pluribus una.

Det sticker af som flugor i kål.

Det smakar som spånor i soppa.
Det är så trösterikt, som brudmåßan för käringen.
Det blir ingen god läkare förr, än han fyllt en kjörgård.
Det är icke alt boford, som pratas.
Det är icke för gagnet at kon åker i wagnen.
Det går wäl öfwer med sju par spö.
Det är så klart, som korswe-sod.
Det är så wißt som 2 gånger 2 är fyra.
Det skall ändå wara klipt sad' käringen låg i strömmen.
Det kommer efter som det sura ölet.
Det sker mycket oförtänkt.

Accidit in puncto, quod non speratur in anno. it. Inter os & offam multa cadunt. it. Multa cadunt inter calicem supremaque labra. *Gell.*

De la main a la bouche se perd souvent la soupe.

Much falls betwen the cup and the lipe.

Det får stå sitt kast.

Jacta est alea.

Det går som lappa wantar i månsken.
Det går som man skulle raka smör ur elden.
Det går som ösa watten med säll.
Det skall antingen wara i häng, eller i släng.
Det är bäst taga, när det bjudes.
Det war wäl kullan ej fick horn, ty hon hade stångat ihjäl det andra fäet. it. Wår Herre ger inga kulliga kor horn. Vacca,

Vacca si cornutam frontem haberet, omnes feriret. *Ihre.*

Det är intet ondt, som icke kommer något godt af.

Unius dispendium alterius est compendium.

It is an ill wind that blows nobody good.

Det är bara pölse-snack, it. slidder sladder.

Det kan ingen Fältskär hjelpa.

Interdum docta plus valet arte malum.

Det är icke så snart gjordt, som sagt.

Det är ej så snart timmadt, som rimmadt. id.

Consilii & cursus non idem exitus.

Det kostar ej mycket at ge et godt ord.

Beau parler n' ecorche la langue.

Good words cost nothing.

Honor di bocca assai vale, poco còsta.

Det war på den tiden, man snót sig på ärmen.

Du tems qu'on se mouchoit sur la manche. it. Du tems que Berthe filoit.

Det war på den tiden Laße lefde; då funde man få en kaka, för det man åt en kaka.

Det är intet perlstickare arbete.

Det är Nürnbergare arbete.

Det kan ej gå både fort och wäl.

Canis festinans cæcos edit catulos. it. Sat cito, si sat bene.

The more hast the worse speed.

Det är kommen en snurra på tråden.

Suborta discordia inter amicos. *Ihre.*

Det

Det drucken gjör får nyckter betala.
Det är en man, som man ej will dricka ur kanna med.
Det wäxer ej hår på skallot hufwud.
Det räckte ej längre, än Juten höll märren.
Det ser ut, som på Per målares nattstufwa.
Det går som de blinde slåß.
Det är intet alt kungs-ord.
Det war första gången flugan nös.
Det är onödigt predika för lärdt folk.
Sat sapienti.
Parler latin devant les cordelieres.
A word to the wise.
Persvàder l' aqua al pisce.
Det blir wäl bättre än boken spår.
Det kan wara ondt ärnadt, men det är ej straxt öde.
Det är dålig köpman, som lastar sin egen wara.
Det går kräftegången för honom.
Cancrino more retrorsum.
Det onda lärer sig sjelf.
Vitia sine præceptore discuntur. *Sen.*
Det onda blir altid spordt.
Diu non latent scelera.
Det är en ful fisk.
Homo callidus.
Det gror i honom. (rättare, det grär i honom.)
Injuria intus quasi coquit. *Ihre.*
Det har han ej klufwit ur sit hufwud.
Suo non invenit marte. *Ihre.*

Det är ej godt i huse, der ingen är kuse, men hälften wärre der hwar en är herre.

Male in illa familia agitur, ubi nemo imperat. *Ihre.*

Det äro ej alla kulor, som ha pollet.

Det ger sig i ändan sad' repeslagaren.

Det wet jag på mina fingrar.

Je le scais sur le bout des doigts.

I Know it at my finger ends.

Det är den bästa karl som kan skjortas.

Det är mat i goda drycker.

Det tjenar som femte hjulet under wagnen.

Det har ingenting på sig.

Nullius est momenti.

Det som är skrifwit, det är skrifwit. *Bibl.*

Det man altid plåckar utaf, och intet lägger til, blir en gång alt.

Grandia per multos tenuantur flumina rivos. *Ovid.*

Det warar wäl et fogde-skifte.

Det spörs wäl i bygden, hwad folket är i bygden.

Det man ej kan få, är bäst wända hogen frå.

Det är godt dansa när lyckan will spela.

Facile est dare vela secundis.

Det will mer än stump til mål och klut til kläder.

Det är mager stek, som ingen ting dryper af.

Det är ej godt simma emot strömmen.

Contra fluminis tractum niti, difficile. *Aug.*

Det

Det är ej godt dansa på nyckter, eller hungrig maga.
Nemo saltat sobrius.

Det måste altid någon binda båten.

Det jag ej förstår, lägger jag ej min hjerna i blöt om.
Quod supra nos, nihil ad nos. *Erasm.*

Det är by som bonde.
Tant vaut l'homme, tant vaut sa terre.

Det ena swäret håller det andra i skidan.
Vis vi repellitur.

Det äro ej alla ord, man skal swara til.

Det dig icke bränner, behöfwer du ej blåsa på.
Tua quod nihil refert, percontari desinas. *Ter.*

Det belöper sig icke så mycket på en enspännare.

Det som ej går til kyrkan, går til ränteriet.
Quod non capit Christus, capit fiscus.

Det är hwarken rim eller råson.
It's neither rhyme nor reason.

Det onda kommer wäl obudit.
Mala ultro adsunt.

Det onda är snart kommit, men ej så snart gångit.
Citius venit malum quam revertitur.
Le mal vient a cheval, & s'en retourne a pied.

Det är godt gifwa råd, når ingen tränger.
Omnes, cum valemus, recta consilia ægrotis damus.

Det

Det år icke all ting man får hårma.
Det gör mig inga grå hår.
Det ger inte bröd i huset.
Cela ne fait pas bouillir la marmite.
Det gick i baklås för honom (henne).
Det war ett swårt hugg i bältet.
Din ráf biter intet min gås.
Vulpiscas, sed contra vulpem. *Erasm.*
Djupa strömmar löpa tyst.
Drif naturen ut med stång, den kommer dock igen en gång.
Expellas naturam furca, tamen usque recurrit. *Horat.*
Drucken man talar det nyckter tänker.
Quod in corde sobrii, id est in lingua ebrii.
Drucken munn talar af hjertans grund.
In vino veritas. it. Vinum verba ministrat.
Trunckner münd redet aus herzens-grund.
Drömmar åro som strömmar.
Presque tous les songes sont des mensonges.
Du skall bita mig en nöt.
Je te payerai plus cher.
Du tar honom intet der du släppte honom, it. på samma qwist.
Då man långe spottar på en sten, skall han en gång bli wåt.
Læsa sæpius repugnat ovis. it. Rana sæpius conculcata tandem coaxat.
Tread on a worm and he will return.
Döden skall någon orsak ha.
Döden i grytan. *Bibl.*

E.

Ed är så god gifwen som gången. *Phr. Jur.*

Efter söt klåda kommer sur sweda.

Post gaudia luctus.

La volupté porte le repentir en croupe.

After sweet meat comes sour sauce.

Efterråd är intet råd.

Consulitur Romæ dum Saguntum capitur. *Liv.* it. Sero sapiunt Phryges.

Egit beröm luktar illa.

Propria laus sordet.

Egen åga är altid bäst. it. bäst lita på egen matsäck.

Egen härd är gull wärd. it. godt kunna sätta foten under egit bord.

Domus propria domus optima. *Plut.*

Elden är nu kommen lös i blånorna.

Ena handen twättar den andra. d. ä. den ena tjensten mot den andra.

Manus manum lavat.

En orätt penning drager tio andra ut med sig.

En swala gör ingen sommar.

Una hirundo non facit ver.

Une hirondelle ne fait pas le printems.

One svallow does not make summer.

En gång förförd blir sällan wäl hörd.

En seg käpp på en tredsk rygg.

En

En håſt kan ſtappla på fyra fötter, än mer en menniſka på twå, it. på et ord.

Errat interdum quadrupes. *Eraſm.*

En lat dräng och en warm ſäng ſkiljas ej gerna åt.

En sträng kråfware är merendels en ſlät betalare.

En emot en och twå emot hin håle.

Ne hercules quidem contra duos. *Plato.*

En tok kan fråga mer, än tio kloka kunna ſwara.

Quærit delirus quod non reſpondet Homerus.

En narr gjör många, it. en ljugare gjör många.

En trefwen mor föder ofta up en lat dotter. it. En klemmig mor föder up en ſkorſwig dotter.

Blanda patrum ſegnes facit indulgentia natos.

En gammal räf går ej gerna på nätet.

Annoſa vulpes. vid. ſupr.

Alte füchſe ſind ſchwer zu fangen.

En gifwen håſt ſkall man icke ſkåda i munnen.

En gång är ingen gång.

En annan gång är en ſkälm.

En narr och hans pengar äro ſnart ſkilda åt.

En god håſt ſkall man rida makligt, it. en willig håſt ſkall man icke ſporrhugga.

Equo currenti non opus eſt calcaribus. it. Strenuus equus non eſt opere defatigandus. *Curt.*

En ſpik i en ſäck och en gloſa i en djäkne, kunna icke gerna döljas.

En flygande kråka får något, en ſittande får intet.

En

En sittande fogel får intet korn id.

Ein eingesperrte katze fängt keine mäuse.

En arg hund bör ha stackot band.

En tyst hund är intet troendes.

En ärlig karl står wid sina ord.

En braf karl hjelper sig sjelf.

En mager förlikning är bättre än en fet proceß.

Long procés, vendange à l'advocat.

En full mage studerar ej wäl.

Plenus venter non studet libenter.

En apa blir en apa hur hon sig will skapa.

En bonde är en bonde, hwar man gjör af honom.

Rustica turba nescit suos deponere mores.

En fader får föda många barn; men ofta kunna (knapt wilja) många barn föda en Far.

Amor descendit, non ascendit.

En god wara säljer sig sjelf.

Bona merx facile emtorem reperit. it. Vino vendibili non opus est suspensa hedera. *Erasm.*

A bon vin il ne faut point de bouchon.

La bona mercanzia si lòda da per se.

Endrägt når, twedrägt tår.

Concordia res parvæ crescunt, discordia maximæ res dilabuntur.

En blind höna finner ock stundom ett korn.

Invenit interdum cæca columba pisum.

L'aveugle poule trouve souvent un pois.

En

En ung kan dö, en gammal måste dö.
En slösagtig gäck ger bort både kappa ock säck.
En stam (stammande) förstår den andra bäst.
 Balbus balbum rectius intelligit. *Ihre.*
En willerwalla gjör många.
En ond gäst måste man snart göra sig af med.
 Malus cito abeat hospes.
En dag lärer den andra.
 Dies diem docet. *Erasm.*
Ett erd och så i båten.
Ett fullt wisterhus gjör en god-red-deja, contr.
Ett tomt wisterhus gjör en galen red-deja.
 Penu vacuum malam efficit matrem familias, vel dispensatricem. *Ihre.*
Ett hår och annat gjör bonden skallig.
Ett utflugit ord kommer aldrig igen.
 Nescit vox missa reverti. it. Semel emissum volat irrevocabile verbum. *Horat.*
Ett gådt råd är ej betalt med penningar.
Ett ondt samwete föreser sig altid det wärsta.
 Conscia mens scelerum levibus terretur ab auris. *Ovid.*
 Fear is the companion of guilt.
Ett skabbigt får smittar hela hjorden.
 Grex totus unius scabie cadit & porrigine porci. *Juven.*
 Il ne faut qu'une brebis rogneuse pour gâter tout le troupeau.
 One scabbed sheep marrs a whole flock.
 Una pecora infetta n'ammorba una setta.

F.

Fagra ord mätta ingen mage.

Facto non dicto opus est.

Falskhet slår sin egen herre på nacken.

Fraus in auctorem recidit. *Ihre.* it. In caput auctoris facinus plerumque redundat.

Chi cèrca d'ingannàr resta ingannàto.

Fans ägg fans ungar.

Mali corvi malum ovum. *Gell.*

Far sagta med bruden &c.

Far i mak, så hinner du fram.

Festina lente.

Tarry a while, to make end the sooner.

Eile mit weile.

Fara fastande från by och ärelös från Ting, äro tu farliga ting.

Fattig mans mat är snart äten.

Fattig friare får snart korgen.

Fattig man går trygg fram.

Cantat vacuus coram latrone viator.

Fattig man kokar tunn wälling.

Fattig man är ingen Grefwe.

Fattig mans korn wäxer altid tunnt.

Fattigdomen är ej god at dölja.

Fattig mans barn och rike mans kalf dö ej gerna.

Fattig råtta, som ej har mer än ett hål at krypa uti.

Mus miser, antro qui clauditur uno.

Fem finger äro bättre än båtshake.
Femte spelarn sitter under bordet.
Flere swin böka hål på gårdsgården, men hin tar det, som fastnar i hålet.
Fram och tilbaka är lika långt.
Fria med hast, wärjer återkast.
Habent tamen parvæ commoda magna moræ. *Ovid.*
Friare ed är rund och bred.
Frid föder, ofrid öder.
Friskt wågadt är hälften wunnit.
* Dimidium facti habet qui fortiter audet. *Ihre.*
Fritalig får afwogt swar.
Fråga om Kungen är adelsman.
Domandare all' hòste si hà buon vino.
Frågan är fri.
Frågan om mitt och ditt har skilgt mången ifrån sitt.
Främmad mat smakar sjuk munn wäl.
Fullt kar sqwalpar gerna öfwer.
Fyra ögon se mer än tu.
Plus vident oculi quam oculus.
Fåfäng gå lärer mycket ondt. *Bibl.*
Homines nihil agendo v. supr.
By doing nothing we learn to do ill.
L'otio è il padre di tutt'i vizi.
Få äro nögda med sin del.
Fortuna multis nimis, sat nulli dat. *Mart.* it.
Suæ quemque fortunæ pœnitet. *Cic.*
Niemand ist mit seinem stand zufrieden.

Fågring har anfäktning.
Fågring utan tukt är en ros utan lukt.
Får tjufwen swärja, så hänger han icke.
Föda will ha möda.
Föd mig i år, skall jag föda dig åt åre.
För ett godt ord kan man få det, man ej kan få för pengar.
För ogjord gärning bötes ofödt få. *Phr. Jur.*
Förbuden mat smakar altid wäl.
Placet inconcessa voluptas. it. Negata cupimus. *Ovid.*
Förewis far aldrig illa.
Providi semper tutiores.
Förord bryter lag. *Phr. Jur.*
Pactum præstat juri.
Bedingen bricht Landsrecht.
Förfedt är förspeldt, it. förspilldt.
Förgyll gåse-lorten, så blir han dock det han är.
Simia est simia, etiam si gestet aurea insignia. *Lucian.*
Föremål gjör bruden fagermått.
Före gjordt och eftertänkt har mången däre kränkt.
Post factum cogitare, non ante, stultum.
Vor gethan und nach bedacht hat manchen mann ins leid gebracht.
Första handen gjör bästa köpet.
Förr än han tiger, förr spricker han.
Förwett gifter pigan, wanan enkan, raggen käringen.

Först

Först bröd och sedan kött.
Förmycket och förlitet skämmer alt.
In medio consistit virtus. it. Est modus in rebus.
La virtu stà nel mezo.
Zu wenig und zu viel verdirbet alle spiel.
Förmycket är förmycket.
Omne nimium vertitur in vitium.
Il tròppo stà per nuòcere.

G.

Gamla wänner och gamla wägar swika icke gerna.
Amici veterrimi optimi.
Trita via tutissima.
Gammal kärlek rostas icke.
Gammal är altid äldst.
Gammal och kär, fåfengt beswär.
Quand il a neigé sur les montagnes, il fait bien froid aux vallées.
Gamla kattor lapa ock mjölk.
Gamla sår blöda gerna.
Cave tibi ab hoster reconciliato. *Erasm.*
Gammal träta är snart uprifwen. id.
Cicatricem non refrices. *Erasm.*

Gamla

Gamla kyrkor ha mörka fönster.

Gammalt trå låter ej kröka sig.

Gammalt trå är ondt at flytta.

Gamla märken plå icke ljuga, man säger dock: Det stå icke gamla märken.

Gammalt och rutit är snart brutit.

Galna hundar få refwit skinn, när de bli betna löpa de hem.

Un chien hargneur a souvent des oreilles dechirées.

Genwägar äro senwägar.

Genom mycket löje kännes dåren. it. Löjet wisar narren ut.

Per risum multum debes cognoscere stultum.

Gif bonden gröt, så wet han hwad det är.

Linquite ruricolis sua paganalia. *Owen.*

A' gens de village trompette de bois.

Gifwer du honom en tum, så tar han hela alnen it. lemnar du honom rum för foten will han hafwa in hela kroppen.

Gift dottern snart, om du ej will at hon skall sjelf gifta sig.

Gifwa af gifno är ingen synd.

Dare datum non est peccatum.

Gifwa fullt gen fullo. *Phr. Jur.*

Girigheten bedrager wisheten.

Cui nihil satis est, eidem nihil turpe. *Ælian.*

Gif intet barnet knif, eller dåren käpp.

Puero ne gladium committas.

Gjord

Gjord gjärning har ingen wändning.

Factum fieri nequit infectum. *Ter.*

Gjord tjenst, snart glömd. it. när brödet är ätit, är wälgjerningen glömd.

Morceaux avalé n'a plus de goût.

Gjör, som du will ha gjordt igen.

Quod tibi vis fieri &c. it. Ab alio expectes alteri quod feceris.

Gör sig intet grön.

Respue quod non es. *Pers.* it. Cupias non placuisse nimis. it. Alienis meritis non superbias.

Ne vous pares des plumes d'autrui.

Gjör man nitton gånger wäl och den tjugonde illa, så får man skam för alt.

Omne bonum quod habes contaminat unica labes.

Gjör rätt och frukta för ingen.

Recte faciendo neminem timeas.

Thue recht und scheu den teuffel nicht.

Glömmer den som räknar, så glömmer inte den som rynkar.

Facies tibi computat annos. *Juven.*

God wilja, fattig förmåga.

Ut desint vires, tamen laudanda voluntas.

God wilja drager laßet til bys. it. gjör bördan lätt.

Amanti nil difficile.

God tro red hästen bort.

Qui facile credit, facile decipitur.

Goda barn aga sig sjelfwa.

Goda simmare kunna ock drunkna.

Sæpe natatores submerguntur meliores.

Godt rycte är det andra arfwet.

Bona fama est alterum patrimonium.

Godt rycte är bättre än guld. id.

Bona existimatio præstat pecuniæ. *Cic.*

Godt samwete har spelmannen i barmen.

Vacare culpa magnum est solatium.

Gråt icke, här är lag och rätt til. interd. lagem rätt til.

Guldet är aldrig så rödt, it. Dukaten är aldrig så röd, han går ju ut för bröd.

Guld-nyckelen låser up alla lås.

Nihil tam munitum, quod non expugnari pecunia potest. *Cic.* it. Auro conciliatur amor.

Chiàve d'oro è per ogni pòrta.

Goldene schlüssel machen alle pforten auf.

Guldet gjör Domaren blind.

Auro venalia jura.

Gudsfrid, yreskaft.

Ego de caseo loquor, tu de creta respondes. *Erasm.* it. Ego quæro de cœpis, tu de allio respondes. *Erasm.*

Gåfwor och gengåfwor wara wänner längst.

Beneficium beneficio provocatur. it. Gratia parit gratiam.

Gifvit skal gäldis, om venskab skal holdis.

Gåsen

Gåsen går så länge i köket, hon fastnar en gång på spettet.

Gå up som en morgon-rådna och falla ned som en skinnpåls.

Parturient montes, nascetur ridiculus mus.

Gå up som en raquet, och falla ned som en styfkjortel. id.

Gästebods wrede går snart öfwer.

Gästebod är Läkarens skörd.

Intemperantia nutrix medicorum.

Faesting is the Physician's harvest.

Gömma guld under getrumpan. d. ä. förtro en hemlighet åt den, som icke kan tiga.

H.

Hade du ej plöjt med min kalf, hade du icke gißat min gåta. *Bibl.*

Hade ej smöret fallit i lorten, hade icke hunden fått deraf.

Hade icke haddan (d. ä. gryt-kroken) warit, hade grytan gått i elden.

Hade man förr talt om honom, hade han förr warit här.

Halfgjord gjärning bör hwarken låfwas eller lastas.

Han

Han sitter intet som hudena bär. *)
Han gaf honom eld på pipan.
Han fick weta hwar David köpte ölet. id.
Han fick til slut bita i gräset. id.
On lui faisoit mordre la poussiere.
Han målte honom skäppan full. id. Han lärde honom hoppa öfwer käpp.
Han fick falla till bönboken.
Han drunknade i konsten.
Han hyflar på likkistan.
Han har döden i faggorna. id.
In cymba Charontis alterum pedem habet. *Ihre.*
Han sitter hemma och kukulurar.
Domi reses est. *Ihre.*
Han sitter fast i sadeln, it. har sitt på det torra.
In portu navigat. *Ter.*
Il est ferme sur ses arçons.
Han står på egen botten. id.
Han kan både åka och wända.
Han förstår blanda korten.
Han tager den ena och slår den andra med.
Han ser på styfwern innan han ger ut honom.
Han ger intet fem sillar på et fat.
Han ger twå fat toma och det tredje intet uti. id.

Han

*) Läsaren behöfwer ej påminnas, at der Han i 3:dje person brukas, kan Hon äfwenså i åtskilliga af desa ordspråk.

Han bryter kakan i tu och behåller båda styckena. id.
Han ger icke bort gångklåderna. id.
Han duger icke till skogs, som år rädd för buskarna.
Ramum quemque timens malus eſt venator.
Han år icke swinom lik, som år sinom lik.
Hon har mycket af munnen, men litet af ullen, sad' hin, klippte soen.
Loquentiæ multum, ſapientiæ parum.
Grand bruit & petit toiſon.
Aſſai rùmor e poco lana.
Viel geſchrey und wenig wolle.
Han ber för sin sjuka mor.
Han bidar ej förlänge, som wäntar något godt.
Han dömmer, som den blinda om fårgen.
Il en juge comme un aveugle des couleurs.
Han will altid flyta åswanpå, som smöret.
Han år likare en tjuf, ån en framsfogel.
Han ser ut som tjuren på köttmånglaren.
Han ser ut, som han hade sållt smöret och tappat pengarne.
Han år söt som bara morgon-mjölken.
Han går ikring saken, som hunden kring het gröt.
Han har intet mer at såga, ån en lands-corporal til sjös.
Han mår, som perla i guld.
Han har sjungit swanesången, it. han har sjungit ut: (Det år förbi med honom.)
Cygneam cecinit cantilenam. *Eraſm.*

Han mår som en hund i en brunn, it. som en höna på en kåpp i blåswäder.

Han fäller krokodile-tårar.

Han har en råf bak örat.

Han är, som hunden på hö-tappen: d. ä. afundsjuk.

In præsepe canis fœno non vescitur ipse, nec sinit fœnum qui cupit equus edat.

Han skrattar aldrig östare, än by brinner och barn faller i elden.

Han halp aldrig mer än en, och den gick gråtande bort.

Han gick ifrån det, som sparswen från axet.

Han är icke så halt, som han linkar till.

Han är enfaldig som en sju-års gammal råfunge.

Han kommer skridande, som en lus på en tjärsticka.

Han lades intet så rädd i waggan, it. han är icke skuggrädd, it. har hjertat på rätta stället.

Han går sin skefwa gång.

Il va son droit chemin.

Han går oxewägen.

Le chemin des vaches.

Han har plugg til alla hål.

Il trouve autant de trous que de chevilles.

Han har wäl wäder af lorten; men han wet ej hwar han ligger.

Caussa latet, vis est notissima.

Han wet båst huru djupt det är, som watnet wadat.

Experto crede Ruperto.

Han har ögon at köpa fisk med.

Han träffade spiken på huswudet.

Rem acu tetigit.

Han

Han är rädd, som en backhare.
Han knyter näswen i byxsäcken.
Han måste altid wika som minst förmår.
Cedendum majori.
Han will icke på den bogen, it. på den kroken.
Eo adduci non poteft.
Il n'y veut pas mordre.
Han har satt wettet på krogen.
Han har infall, som stora hus.
Han krummar sig som en betslad gåse, it. som en katt öfwer et ålhufwud.
Han sätter näsan i wädret, som en tysk gris, it. tysk baron.
Han går, som en äggsjuk höna.
Han går, som han ginge på nålar.
Han sadlar bittida och rider sent.
Nimium properat, ferius abfolvit.
Han har mycket at göra och litet at beställa.
Gratis anhelans, multa agendo nil agens.
Han har intet magehof.
Han äter så han swettas och arbetar så han frys.
Han wet intet folke-skick.
Han har lärt sin konst i Hamburg.
Han är som nisse i hwar gata.
Han är med, som sarfwen i hwar lek.
Han har altid sina krokar ute.
Han lefwer wid hoppet, som råttan wid skåpet.
Han har fått myror i hufwudet.

Han har intet alla getterna hemma.
Han är fattig som en Kyrke-råtta.
Gueux comme un rat d'eglise.
Han äger icke skjortan på kroppen. id.
Han har hwarken at bita eller supa. id.
Nec quod edat, nec quod sorbeat habet. *Ihre.*
Han äger icke spik i wägg. id.
Han är fattig, som Lazarus. id.
Han har icke det han kan lägga på ögat. id.
Han är naken som en nål, it. som han kom til werlden.
Han ser ut som de sju magra nöten.
Han wrider sig som en orm i en myrstack.
Han wann som Dansken wann wid Helsingborg.
Han är ännu icke torr bak öronen.
Han har sedt sitt christninge-täcke, men ej sitt swepe-lakan.
Nescit quid serus vesper vehat.
Han är gammal, som Methusalem; lång som Goliath.
Han är feg som en sill.
Han räknar icke på fjäten.
Han håller icke om styfwern.
Han frågar litet efter hwad kakan gäller.
Han wänder dalern i tre mark.
Han har mera didt än sedt.
Han har ännu icke trädt ut barneskorna.
Han är icke alt det han synes.
Aliud fronte præbet, aliud intus gerit.

Han

Han kan mer än supa och sätta.

Han har ännu ett godt band i brädet, it. ett stickblad i handen, it. ett pliktankare på ståfwen, it. något at winka på.

Han rosade intet marknaden, it. leken.

Han skräder intet orden.

Il apelle les choses par leur nom.

Han sticker intet under stol.

Han tar dagen som han kommer.

Han hittade som kläckaren fann kalken på altaret.

Han sjunger sin gamla wisa.

Cantilenam eandem canit.

Il ne sait qu'une note.

Han slår twå flugor med en småll.

In saltu uno duos capere apros. *Erasm.* it. Duos parietes una dealbare fidelia.

Pigliar dùoi columbi con una fava.

Han tycker sig icke wara det sämsta hönset i korgen.

Nos poma natamus.

Han har ännu något qwar af Eskils pengar.

Han är altid som käringen emot strömmen.

Han har gått så genom tullen, at han har litet hår wid öronen, men intet i kullen.

Han har fått kam til håret.

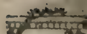
Han kom imellan hunden och wargen, d. ä. i skymningen.

Entre chien & loup.

Han kom i Grefwens tid.

Il est arrivé comme tambourin à nôces.

Han

Han fick lukta steken, it. fick en slång af slefwen.
Han kom ej försent, som hängdes wid ljus.
Han hoppade i en galen tunna.
Han kommer aldrig på grön qwist mer.
 Il ne revient jamais sur l'eau.
 He is past recovery.
Han är snart snuten, som ingen näsa har.
Han fick en lång näsa för beswäret.
Han mente taga Per i loftet. (d. å. började ur en häftig ton.)
Han kom på kneken, it. på bakkjälken.
 Res ejus in pejus ruebant.
 Il est reduit bien bas.
 He is down the wind.
Han fick ingen smörgås för beswäret.
Han hörer aldrig gök mera.
Han bär kappan på båda axlarna, it. haltar på båda sidor, it. wänder kappan efter winden, eller alla wäder.
Han silar mygg och swäljer kameler.
 Dat veniam corvis, vexat censura columbas. *Juven.*
Han skrifwer x för u och sju för tu.
Han är karl hela dagen, it. karl för sin hatt.
Han fiskar i grumligt watten.
 Il peche en eau troublé.
 Er fischt im trüben
Han brummar som en torndyfwel i ett träskop. it. som hin i en sprucken burk.

Han ser ut, som han hade åtit up twå och börjat på den tredje.
Han är lunalös, it. lunagod.
Han är ostadig, som en wåderhane.
Han är stadig som ett bislag.
Han tar öl för ärende.
Han spottar intet i kannan. id.
Han kröker på armen. id. han blöter skysfwern id.
Han är allestådes framme, som den onde penningen.
Han will altid ha sin hand med i sodet.
Han skall ha sin nåsa i all ting. id.
Il mette son nez par tout.
Han har inga andra skor at sy.
Han är klok på himlens lopp, men på jorden en stolle.
Quod ante pedes est non spectat, cœli scrutatur plagas. *Cic.*
Han har maken til broken.
Han gick efter nåsan.
Han tog betslet med tänderna.
Han ljuger så fort som en häst trafwar, it. äter hafre.
Han ljuger i sin egen pung.
Han suger som björnen på rammarne.
Han sitter intet i gräset der han sitter.
Han är enwis som han, som mjölkade tjuren.
Han skjuter intet dit han pekar.
Non semper feriet quodcunque minabitur arcus.
He looks one way and rows another.

Han år sin egen lyckas smed.
Suæ fortunæ faber, it. sibi ipse auctor malorum.

Han hörer intet på det örat.
Surdo narratur fabula. *Ter.*

Han år både döf och blind, som orren då han spelar.

Han bytte ko i wårre nöt, it. ett ondt i hälften wårre.
Il changea un cheval borgne pour un aveugle.

Han år som imellan twånne eldar.
Auribus tenet lupum. *Erasm.*

Han år kommen mellan ko och körgård. id.
Inter sacrum & saxum, inter malleum & incudem versari. *Orig.*
Il est entre l'enclûme & le marteau.

Han har intet tak öfwer hufwudet.
Il est logé au quatre vents. it. Il est logé à la belle étoile.

Han har kommit ur askan i elden.
Fumum fugiens in ignem decidit. it. Incidit in scyllam cupiens evitare charybdim. *Hor.*
Il a sauté de la poêle dans la braise. it. Il est tombé de la fievre en chaud mal.
Out of the frying into the fire.
E caduto dalla padilla nella bràgia.
Er steckt zwischen thür und angel.

Han kom ur regnet i takdroppet. id.
Il se cacha dans l'eau de peur de la pluie.

Han kom helskinnad ur leken.
Il sortit de l'affaire à bon marché.
He came fairly off.

Han

Han war uppe förr än hin fick skorna på sig.
Han har intet stått up på den rätta sidan. it.
Han är wresig, kort för hufwudet. id.
Han gjör intet många glada gäster.
Han är på sin kant, d. ä. tycker om sin person.
Sibi aliquid esse videtur.
Il est sur son quant.
Han har tagit spender-byxorna på.
Han har Länsmans-öron.
Han har kjört kjärran i smutsen.
Han kröker sig, som en hårdlifwad hund.
Han grinar som en sol-warg.
Han har gått för bittida ifrån måstaren.
Han fick intet för de kolen, han brände, den gången.
Oleum & operam perdidit.
Han skarfwar, it. skär i wäxten, ljuger.
Han bygger slått i luften.
Il fait des châteaux en Espagne.
Han far som Jehu, it. som hin for öfwer Helsingeland.
Han är kommen up i slottet öfwer båda öronen.
Han roar sig åt smällen, som de gamle kuskarne.
Han är som so i samma skinn.
Johannes in eodem.
Han står som en målad bock.
Han har plumpat i protocollet.
Han ligger på skatten, som hönan på äggen.

Han dör ej förr än kalfwarne bita ihjäl honom d. ä. han är segliswad.

Ultra cornices vivax. *Erasm.*

Han wäntade sig guld och gröna skogar.

Aureos sibi pollicitus montes. *Plaut.*

Han trodde få skära guld med tälgknifwar, it. ösa guld med gjöpnar. id.

Han fick sitta imellan, it. han fick betala calaset, it. binda båten, it. betala fiolerna.

Han fick sina posar malda.

On lui a bien rendu son change.

Han tog concepterna ifrån honom.

Han fick sticka pipan i säcken. id.

Han slapp icke oslickad. id.

Han kom under sund dermed.

He smocked it out.

Han tog honom på reden.

Han är dum som et spån, it. kålhufwud.

Han kan intet räkna til fem.

Han talar som et stekt fårhufwud.

Han talar i nattmössan. id.

Han nickar god mening.

Han håller sin peppar dyr.

Il fait bien faire valoir son drogue.

Han är ej god äta ur fatet.

Han är bättre äta med, än träta med.

Han äter med alla och håller med ingen.

Han nänns intet äta sig mätt.

Han har satt sig på sina höga hästar.
Il est monté sur ses grands chevaux.
Han har satt råswen til gåsewaktare.
Il a donné la brebis à garder au loup.
Han har sqwallrat ur scholan.
Han går för sig sielf, som de store gäßlingarne.
Han har både näbb och klör.
Il a de bec & des ongles.
Han har fått sina wingar klippta, it. stäckta.
Han är rädd derom, som tiggarn om sin pose.
Il en est jaloux comme un gueux de sa besace.
Han är lyckones barn.
Han är född under en lycklig planet. id.
Albæ gallinæ filius. *Erasm.*
Il est fils de la poule blanche.
Han är olyckones mönsterskrifware.
Han har börjat i en galen ända.
Il a bridé son cheval par la queue. it. Il veut écorcher l'anguille par la queue.
Han tog sin matts ur scholan.
Han följde honom i hamn och häl, it. i hack och häl.
Il lui etoit toujours sur les talons.
He was at his heels.
Han lade lök, rättare, lack på laxen. *Ihre.*
Han har förlorat sin latin.
Il a perdu son latin.
Han löper med limstången.
Blanditiis irretire tentat. *Ihre.*

Han år grå på mig, it. har grått öga til mig.
Minus bene erga me animatus. *Ihre.*
Han år honom en nagel i ögat.
Han wet icke hwar hån år hemma.
Han skämmer intet en sak för et ord skull.
Han har fått munnen på skaftet, it. munn-lådret i gång.
Han kan tala för skålen, it. både skåra och lågga före.
Han har ej ondt af tunghäfta. id.
Han klynckar öfwer helt skinn.
Han wil ej at man skal röra på den strängen.
Il ne veut pas toucher cette corde.
Han seglar för full wind, it. för fulla segel.
Ventis secundis navigat, it. Omnia ei prospere accidunt.
Il a le vent en poupe.
Han år nyß kommen ur skalet.
Il ne fait que sortir de la coquille.
Han har ett contrabands ansigte.
Un visage de contrebande.
Han kommer ej i brädkastet.
Han gör berg af sandkorn, it. elefanter af myggor.
Il fait d'une mouche un elephant.
Han klyfwer hår, it. år en hårklyfware.
Il fend un cheveu en deux, ou en quatre.
Han år hastig, som man tånde eld i blånor.
Han hade wål sett, om ej ögonen warit i wågen.
Han år ej bråseg, som skall lefwa den tiden.

Han

Han råder intet mer, än kjöra ut hunden och gå sjelf efter honom.

Han har sjelf eldat badstugan åt sig, d. ä. han har sig sjelf att skylla.

Han är icke så galen som hufwudet är ludit.

Han skenar intet öfwer stacklorna.

Han tål ej, att solen skiner i wattnet.

Han är rädd för sin egen skugga.

Umbram suam metuit. *Plaut.*

Han älte och kjörde och sammanförde.

Mare cœlo confundebat. *Erasm.*

Han sjunger ur en annan ton, it. tager sina ord uti sig.

Palinodiam canit.

Il chante la palinodie.

Han sparar på styfwern och slösar med dalern.

Han har altid något hål at krypa uti.

Rimam semper reperit. *Erasm.*

Han låter wäl twå hålla sig till deß den tredje kommer.

Han är wand wid ekeluten.

Han gjör ingen mask emot.

Han war ej med när wår Herre förådbes, id.

Han är något beckfingrad, it. har långa fingrar, d. ä. tjufaktig.

Han är kläfingrad.

Les mains lui demangent.

Han är ej wärd att taga up på en wåg.

Han

Han är så god tappad som hittad, id.
Han duger hwarken at gömma eller kasta bort. id.
Il n'est bon ni à rôtir ni à bouillir.
Han tog bladet ifrån munnen.
Han föll in med dörren i huset, it. söng rent, eller plumpt ut.
Han skämmer twå då han rosar den tredje.
Han skämmer intet et godt lag.
Han har tungan på baken, d. å. baktalar.
Han har sit hufwud för sig sjelf.
Han har skinn på näsan.
Han hade mycket ogjordt och litet olefwadt.
Han är god wärja, som ingen wil härja.
Sat habet fautorum, qui semper recte agit.
Han har myrägg under fötterna, d. å. kan icke stå stilla eller trifwas på et ställe.
Des oeufs de fourmis sous les pieds.
Han är god som guld.
Han lägger döförat til.
Han tränger litet, som ej tränger mer än en gång.
Han är oskyldig som det barnet som föddes i natt.
Il est innocent comme l'enfant qui vient de naître.
Han är ej fattig som råder om sitt.
Han har warit i Rom och icke sedt Påfwen.
Han skonar intet barnet i waggan.
Han har ätit skat-ägg, d. å. kan icke tiga.
Han smörjer smöret på räcken och äter torra brödet, d. å. sparar i födan för at kläda sig.
Han jämnkade, som käringen jämnkade barnfoten.

Han yfwes, som påfogeln öfwer sina fjädrar.
Il se mire comme le paon dans sa queue.

Han har ej alla skrufwarne i behåll, eller har någon skruf lös.
Il a des chambres a louer dans sa tête.

Han har rötmånaden i hufwudet.

Han mister intet som först får.

Han tager der det är och lägger der det fattas.

Han flyter, som wattnet ikring stenar, d. ä. har ingen fast bo-pål.
Il est comme l'oiseau sur le branche.

Han förstod winken, it. halfqwäden wisa.
He took the hint.

Han ser intet längre än näsan räcker.
Il ne voit plus loin que son nez.

Hand bör hand få, it. Man söker man, *Phr. Jur.*

Haren låg intet i den busken.

Harm gör helfwete.

Har man det som klingar, får man wäl den som springer.
Pecuniæ omnia obediunt.

Har du ingen ting, så är du ingen ting.
Re sine nullus eris.

Har man trampat öfwer den ena skon, så frågar man ej efter den andra.

Har man klockat, bör man ock gala.
Apres la panse vient la danse.

Har man sagt a, bör man ock säga b.
Quand le vin est tiré, il faut le boire.

Har

Har min son lycka, förstånd behöfwer han intet.
Hastigt gifwit, är dubbelt gifwit.
Qui cito dat bis dat.
Qui donne tôt, donne deux fois.
Chi dà prèsto, dà due volte.
Heder byter seder.
Honores mutant mores, raro in meliores.
Gli onori changiàno i cuori.
Hema som en björn, borta som en skuten örn.
Herre-gunst och april-wäder äga icke länge bestånd.
Herre-dörren är wid in och trång ut.
Herrar och narrar ha fritt språk.
Herrar och hundar stänga icke dörren efter sig.
Hinner man alnen, så hinner man wäl spannen.
Hjelpen är god så när som i grötfatet.
Hjelper icke räfwe-pälsen, måste man bruka lejon-huden.
Hitta och tiga har tjufwen i barmen.
Res inventa & non restituta est quasi furto ablata.
Hoftrapporne äro altid slippriga.
Hosta och kärlek kunna icke gerna döljas.
Amor & tussis non celatur.
Huden är närmare kroppen än skjortan.
Tunica pallio propior.
Plus prés est la chair, que la chemise.
Near is my shirt but nearer is my skin.
Mi tocca piu la camiscia ch'il giuppone.

Hugg

Hugg hufwudet af gåsen, så kacklar hon intet mer.
Mort la bête, mort le venin.
Ein todter hund beist nicht.

Hungren är et swårt swärd.
Durum telum fames, it. grave tormentum fames.

Hungren är god för matleda.

Hungren är den båsta kryddan.
Optimum cibi condimentum fames. *Socrat.*
Hunger is the best sauce.

Hungren wäljer intet bröd.
A la faim il n'y a point de mauvais pain.

Hungren lärer hunden äta rönnbär, it. sur-äplen.

Hungrig mage gjör en god kock.
Jejunus raro stomachus vulgaria temnit.
L'asino chì a fame, mangia d'ogni strame.

Hunden ser wäl hwad skinn han riswer.

Hunden wet wäl hwar hyndan sitter.

Hunden får intet hwar gång han wiskar med rumpan.

Hunde-sår botas med hunde-hår.
Il faut reprendre du poil de la bête.

Husbondens öga gjör hästen fet.
Oculus Domini saginat equum.
L'occhio del padròne ingrassa il cavallo.
Des Herrn auge mästet das pferd.

Hus-

Husbondens fotspår äro så goda som gödsel.
Vestigia Domini optimum stercus.
L'oeil du fermier vaut fumier.

Hustru, häst, kläder och sko lånas illa ur bondens bo.

Hwad hjelper det kon mjölkar, när hon sjelf spjernar ut det?

Hwad hjelper det hunden skäller på månen, den går dock sin gilla gång.
Vana est sine viribus ira. *Liv.*

Hwad gjör icke Tysken för pengar, sade bonden om markattan.

Hwad har Saul at göra bland Propheterna? *Bibl.*

Hwad skulle min Son på Galejan?

Hwar är Herre öfwer sin stackare.

Hwars mans wän är hwars mans narr.
Aller leute freund, jedermans geck.

Hwar är sig sjelf närmast.
Quisque sibi proximus, it. Proximus sum egomet mihi. *Ter.*

Hwar tiggare bör bli i sin socken.

Hwar häst är som han är hållen til.

Hwar fogel sjunger efter sitt näbb.
Chaque oiseau gazouille comme il est embecqué.

Hwart kar står på sin egen botten.

Hwar är sine egne ords uttydare.

Hwar rosar sin wattwälling.
Suum cuique pulchrum.
Ad ogn' uno il suo par bello.

Hwar tycker om sitt, och så blir all mat åten och alla pigor gifta.

Diversis diversa placent, & sua gaudia cuique.

Hwar talar om sina yrken.

Navita de ventis, de tauris narrat arrator. *Ov.*

Jeder spricht von seiner kunst.

Hwar har sin smak.

Chacun a son goût.

Hwar har sin wurm.

Trahit sua quemque voluptas. *Virg.*

Chacun a sa manie.

Jeder hat sein wurm.

Hwar brukar sin sed, sade bruden, förde waggan med sig.

Suus cuique mos.

Hwar har sin börda, it. något at blåsa på.

Quisque suos patimur manes. *Virg.*

Hwar går in för sig.

Hwar står eller faller sin egen Herre. id.

Hwar sope rent för sin dörr.

Tunc alios culpa, cum tu sis sine culpa.

Jeder fege vor seiner thüre.

Hwar skrapar under sin gryta.

Hwar är tjuf i sin näring. *)

Ad suum quemque quæstum æquum est esse callidum.

Hwar

*) Et högst osannt och omoraliskt ordspråk, om ej dermed förstås, at hwar och en är så uppaslig at draga winst och nytta af sin näring, som tjufwen passar på tilfälle i sin.

Hwar är sin gåswa lik, sad' käringen gaf Hofmannen en spik.

Die gabe ist wie der geber.

Hwar fogel tycker om sitt bo.

Chaque oiseau trouve son nid beau.

Ad ogni ucello suo nido par bello.

Hwar skall den obudne sitta?

Hwar tager man bröd i öknen?

Hwar tupp är herre på sin sope-hög.

Gallus in suo sterquilinio multum valet.

Un coq est bien fort sur son fumier.

Hwar man sätter tjufwen, så har man ondt af honom.

Hwem wet hwar haren löper, sade bonden, satte snaran på taket.

Hwem will wara en hund för et ben skull?

Hwita höns wärpa ock windägg.

Peccat & sapiente sapientior.

Hwit kalf och röd, will han ej lefwa må han dö.

Håll dig i skinnet.

In propria quiesce pelle. *Horat.* it. Intra tuam te contine pelliculam. *Ter.*

Hårdt emot hårdt, sad' hin, slog gumpen i berget.

Hälaren är icke bättre än stjälaren.

Utrique sunt fures, & qui accipit & qui furatur.

Der hehler ist wie der stehler.

Hälften hwar, sad' Germund om plåten.

Här

Här spelas icke om äpplen och päron. d. ä. Saken är af wigt.

Il n'est pas jeu d'enfans.

Här gäller lag och icke slag.

Här äro icke så rika herrar döde.

Höga hästar gjöra swåra fall.

Högt på pall gjör djupa fall. id.

Tolluntur in altum, ut lapsu ruant graviori. *Claud.*

Höga trän blåsa snarast omkull.

Magna repente ruunt.

Högmod går för fall.

Superbiam lapsus sequitur.

Wenn hochmuth geht auf, geht das glück nieder.

Hög lycka håller icke gerna färg.

Högfärden sitter ofta under wadmalströjan.

Sub veste vili sæpe fastus hospitatur.

Högsta rätt är stundom högsta orätt.

Summum jus, summa saepe injuria.

Hönan lefwer så wäl af sitt krafs, som Lejonet af sitt rof.

Hött är med ingo bött. *Phr. Jur.* it. hot dräper ingen.

J.

J hwilket finger man skår sig, så blöder det.
J nöden pröfwar man wännen.
Amicus certus in re incerta cernitur.
Au besoin on connoit l'ami.
A friend in need is a friend in deed.
J nödfall brukar man tråden.
J dag mig, i morgon dig.
Hodie mihi cras tibi.
J dag röd, i morgon död. id.
J dag rik i morgon fattig.
Irus est subito, qui modo Cræsus erat. *Ov.*
J rad i rad sad bonden hade intet mer än en ko.
J otid skall man troll dräpa.
J stilla wäder äro alla goda sjömän.
Omnes cum valemus, recta consilia ægrotis damus. *Ter.*
J tystaste wattnet gå de största fiskarne.
Jag har ännu en gås oplåckad med honom.
Jag känner dig, jag köper dig intet.
Te intus & in cute novi. *Pers. sat.*
Jag känner nog krutet, d. å. kryddan, sade hin om näßlan.
Tollat qui noverat. *Erasm.* Tanti pœnitere non emo.
Jag trodde wäl moc skulle dö, hon gapa så illa.
Jag lefwer wäl ännu en hundsålder.
Jag frågar hwarken efter Per eller Pål.

Jag tager ingen ting för det jag ljuger.

Jag wetste wäl leken skulle så lyckas.

Jag åker sad' gåsen, når råfwen lopp til skogs med henne.

Jaga och intet få, plöja och intet så, läsa och intet förstå.

Ila kommer aldrig til hwila.

Cunctator requiem non invenit. *Ihre.*

Illa brukadt illa bergadt.

Par præmium labori.

Inbilla folk, at månen är en grön ost, it. at korpen är hwit.

Inbillning är wärre än pesten.

Ingen rädder här, sad' bonden språng för haren.

Ingen bättre kläckare, än en afsatt prest.

Ingen bättre mäklare, än en af sig kommen köpman.

Ingen man längre än Gud will.

Ingen lofwen utan hållen.

Ingen är så lång, at han ju måste räcka sig, och ingen så stackot, han måste ju kröka sig.

Ingen häst så god, at han ju kan snafwa.

Il n'y a si bon cheval qui ne bronche.

It is not so good horse that never stumble.

Ingen annans wän i hafwet.

Ingen bror i spel.

Ingen sticker så annans barn i barmen, at icke foten sitter ute.

Ingen lastas förr än han skall gifta sig, och ingen rosas förr än han är död.

Ingen gråter i barnsång, at hon kom för sent i brudsång.

Ingen herre til sjös.

Ingens herre och ingens dräng.

Ingen har frid längre, än hans granne will.

Ingen kan tjena twå herrar. *Bibl.*

Ingen är så god, som ej har något lyte, och ingen så illack, som ej har någon dygd.

Ingen födes måstare.

Nemo nascitur artifex.

Ingen kjöper grisen i säcken.

On n'achet le chat en poche.

Ingen kull, der ju något rötägg finnes.

Ingen syßla så liten, som ej är hänga wärd.

Ingen kan wara alla til lags.

Momo quis satisfacere potest? it. Ne Jupiter quidem omnibus placet.

Ingen olycka ensam. se osw. Den ena olyckan har den andra i följe.

Ingen ro utan oro.

Ingen prophet är mer föragtad, än i sit fädernesland.

Personne n'est prophète en son pays.

Ingen stal, om ingen gjömde.

S'il n'y avoit point, qui gardoit les larcins, on ne troveroit guere de voleurs.

In-

Ingen födes utan fel.
Vitiis ſine nemo naſcitur.
Ingen så god kuſk, han kan ju någon gång ſtjelpa.
Il n'eſt ſi bon charretier qui ne verſe.
Ingen så lycklig, at ju något fattas honom.
Nemo ex omni parte beatus. it. Quemque ſuæ ſyrtes & ſua ſcylla manet. *Ovid.*
Ingen kan wara domare i ſin egen ſak.
Intet hwete är så rent, ſom ej har ſina agnar.
Ogni grano ha la ſua ſemola.
Every bean has its black.
Intet win utan drägg. id.
Intet under, at hunden blir ſnart gammal; han ſpringer så många onödiga ſjät.
Intet är för litet.
Intet är tillika upfunnit och fullkomligt.
Nihil ſimul inventum & perfectum.
Intet under ſolen är beſtändigt. *Bibl.*
Sub ſole nihil ſtabile.
Ingen ting duger oförſökt.
Item hjelper ock til en predikan.
Ju fler mann, ju bättre lycka.
Ju större ſkalk, ju bättre lycka.
Fortuna favet ignavos.
Je grösser ſchalck je beſſer glück.
Ju längre på dagen, ju wackrare folk.
Ju mera man ſtryker katten, ju högre sätter han ſtjerten.

Ju mer man rörer i skarnet, ju wärre luktar det.
Convitia si irrascere, magis innotescunt, spreta autem indolescunt. *Tacit.*
Plus on remue la merde plus il put.
Ju flere kockar, ju dåligare soppa.
Segnius expediunt &c.
Ju mer man ömkar barnet, ju wärre gråter det.
Ju mer man hatar geten, desto bättre trifs hon:
Ju mer man klår skabben, ju wärre kliar han.
Jämnt öl och jämna pengar.
Jämnt som en spik.

K.

Kaka söker maka.
Concolores aves facillime congregantur.
Chacun se prenne a son pareil.
Birds of like feathers flock together.
Gleich und gleich gesellen sich gern.
Fugle af ens fjedre samles gjerne.
Kannelyckan och sonelyckan äro altid goda.
Kasta intet små stenar åt wår Herre; han kastar stora igen.
Kasta skottkolswar.
Verba aculeata v. dicta mordentia efferre. *Ihre.*
Kasta skaftet efter yxan. d. ä. ge alt förloradt.
Jetter le manche apres la cognée.

Kat-

Katten will wål ha fisken; men han will intet wåta fötterne.

Felis amat pisces, sed aquas intrare recusat.

Katten vil hafve fisken; men hand vil icke våde kloerne.

Kattens lek är musens död.

Hæ nugae seria ducunt in mala.

Katten ser wål hwem han slicker.

Klaga för hunden at hyndan bet en.

Justa ab injustis petere stultum est.

Il vaut autant être mordé d'un chien, que d'une chienne.

Kläderne göra icke karlen.

L'àbito non fà il mônaco.

Das Kleid macht den mann nicht.

Knyter du handen så, at intet går ut, kommer ej eller något derin.

Konungens kaka är dryg.

Konungar hafwa långa armar.

An nescis regibus longas esse manus? *Ovid.*

Kon går intet altid i smör-moßan.

Non semper oleum.

Konsten är intet tung at båra.

Ars neminem gravat.

Konsten wåxer intet på trå.

Kommer dag så kommer råd.

De mane consilium.
A nouvelles affaires, nouveaux conseilles.
Col tèmpo viène il consiglio.
Kommt zeit, kommt rath.

Kommer jag intet i dag, så kommer jag i morgon.

Korpen blir ej deß hwitare om man twåttar honom.

Æthiops non albefcit. *Erasm.* it. Inveterata vitia ægrius depelluntur.

A laver la tête d'un more, on y perd la lessive.

Kort och tärning är owiß bergning.

Alea multis exitio fuit.

Kostar det mycket, så smakar det wäl.

Gratiora funt, quæ pluris emuntur.

Kråkan ropar sitt egit namn.

Kruckan går så länge til brunnen, hon går en gång sönder.

Tant va la cruche à l'eau, qu'à la fin elle fe casfe, l. brife.

Der krug gehet fo lange zu wasfer bis er bricht.

Känd sak är så god som wittnad. *Phr. Jur.*

Teftibus haud opus, ubi res confesfa relucet.

Kära kittel smitta intet grytan.

Ecce quam niger es., fic dixit cacabus ollæ.

Kärleken är blind, it. kärt öga ser ingen brist.

Amor cœcus.

Käre rif intet skinnet af gröten.

Bona verba quæfo.

Köp går fram, men icke tilbaka.

L.

Lag och dwärgsnät fånga de små och låta de stora gå.
Irretit muſcas, transmittit aranea veſpas.
Edderkoppen fanger fluen, og lader bremſen fare.

Lagen ſitter ſtundom i ſpjutändan, it. krig kaſtar lagen under bänken.
Inter arma ſilent leges.

Lagom är bäſt.
In medio conſiſtit virtus.
Ni peu, ni trop.

Lappa ſina byxor och betala ſin ſkuld, ſå leſwer man frögdefull.

Lat man får mager kål.

Lat ungdom, luſig ålderdom.
A lazy youth, a louſy age.

Leſwa och låta leſwa.
Leben und leben laſſen.

Leſwer ej räf, ſå leſwer räfs unge.

Lika barn leka bäſt, it. lika par går bäſt i dans, it. lika par drager bäſt i ok.
Similis ſimili gaudet.

Lika nögd är aldrig nögd.

Lika bröder ſkola lika kål ſupa.
Pares conſilii paria fata ferent.

Liten börda är lång wäg tung.
Au long aller petit fardeau peſe.

Litet och godt ſkall man högt ſätta.
Ineſt ſua gratia parvis.

Li-

Litet och ofta fyller snart säcken.

Adde parum parvo, & ex minimo magnus acervus erit.

A grano à grano si fa il muòchio.

Litet brutit är snart förlåtit.

Litet skadar litet.

Litet på sned skadar intet.

Liten tufwa wälter ofta et stort lass.

Nihil tam firmum, cui periculum non sit etiam ab invalido. *Curt.*

Liten är altid minst.

Liten blir wäl en gång stor.

Tandem fit surculus arbor. it. De nuce fit corylus, de glànde ardua quercus.

Liten leswer än.

Liten yxa fäller stort träd.

Lit intet på den låsen, som hwar man bär nyckel til.

Lifwet kort, konsten lång.

Ars longa, vita brevis.

Ljuset brinner icke längre än weken räcker.

Long sot är säker död.

Long fasta är ingen brödspara.

Lofwen är god, men hållen är bättre.

Brag is a good dog, but holdfast is a better.

Lofwa rundt och hålla tunnt, gör swag credit.

Dare nil, promittere multum.

Lyckan är god bara hon ej kommer om halsen.

Lye-

Lyckan är ej hwars mans.

Non cuivis contingit adire Corinthum.

Lyckan står dem djerfwom bi.

Audentes fortuna juvat.

Lyckan följer den flyende och löper undan den sökande.

Lycka och olycka båra hwarandra på ryggen.

Lycka och olycka gå in i et hårberge, id.

Ipsa dies quandoque parens, quandoque noverca, it. Mala sunt vicina bonis.

Lyckan wänder sig ofta om. id.

Fortuna volubilis. *Horat.*

Das glück wendet oft den mantel um.

Lån bör leendes hemgå.

Mutua, quæ debes, ridendo reddere debes.

Laan bőr gå lackelőst hjem.

Lånt häst och egna sporrar gjör milen kort.

Läkare läk dig sjelf.

Medice cura te ipsum &c.

Låna af en och betala den andre; raggen betalar den sista.

Länge öst blir en gång förslöst.

Länge borgadt är icke skänkt.

Quod differtur non aufertur.

Aufgeschoben ist nicht aufgehoben.

Lättjan är hins ondas örnegott.

Otium est pulvinar diaboli.

Låt trißan gå. it. Låt dansen ha sin gång.

Låt dem tas som de äro wänner til.

Lätt fått snart förgått.

So gewonnen, so geronnen.

Låt folket skramla, munnlädret är deras.

Låt gå; en rik hustru skall betalat.

Un bon mariage payera tout.

Eine reiche heyrath bringt alles wieder ein.

Lögnaren och tjufwen äro syskonbarn.

Montres moi un menteur, et je te montrerai un larron.

Lök, mök, rök och en ond qwinna komma mången mans ögon at rinna.

M.

Magen borgar intet.

Molestus interpellator venter. *Hom.*

Magen har inga öron.

Venter caret auribus.

Ventre affamé n'a point d'oreilles.

The belly has no ears.

Il ventre non hà orecchie.

Magen blir förr mätt än ögat.

Magra mygg sticka altid wärst.

Macilenti pediculi acrius mordent.

Magt och mod will ha wett i följe.

Man är mans gamman.

Homo homini Deus.

Man kan dansa med mindre kjäpp, än en så-stång.

A petit mercier, petit panier.

Mit viel hält man haus, und mit wenig kömt man auch aus.

Man skall ej skåda hunden efter hären.

A cane non magno sæpe tenetur aper. *Ovid.*

Man kan intet taga håret af den skalliga.

Difficile est calvum evellere. *Ihre.*

Man skall ej sörja för den dag, man aldrig såg.

Man får krypa til deß man kan gå.

Dum incipias gravia sunt dumque ignores, ubi cognoris, facilia.

Man kan ej sätta en aln til sin längd. *Bibl.*

Quod natura negat reddere nemo potest.

Man bör ej gjuta olja i elden.

Equo currenti &c. it. Oleum flammis non adjiciendum. *Horat.*

Man skall någonstäns wara, sad' tjufwen, war i wisterhuset.

Man lånar sin wän och kräfwer sin owän.

Si quis mutuum dederit, cum repetat, inimicum amicum beneficio inveniet. *Plaut.*

Ami au prêter, ennemi à rendre.

Man måste ställa munnen efter matsäcken.

Metire se quemque suo modulo ac pede. *Horat.*

Selon tes biens soit ton depense.

Cut your coat according to your cloth.

Man får plöja med de oxar man har.

Man

Man får ej altid sitta som brud i blå mantel, d. å. man får taga i och hjelpa til.

Man bör icke lägga sten på börda.

Afflictio non addenda afflictis. it. Malum malo non addendum.

Man bör ej kasta perlor för swin. *Bibl.*

Turpe est sanctum dare catellis.

Jetter des perles devant les pourceaux.

Man måste mycket höra innan öronen gå af.

Man lärer medan man leswer.

Dies diem docet.

Experience is the daugter of time.

Man bör icke flyga högre än wingarne kunna bära.

Versate quid ferre recusent, quid valeant humeri. *Horat.*

Man bör gå i ordning med frågorna.

Man bör ej bättra ondt med hälften wärre.

Man frågar litet efter Josephs skada. *Bibl.*

Man wet hwad man har, men man wet icke hwad man får.

Spes incerta futuri. it. Præsens est certior hora.

Man kastar icke bort kornet för agnarne skull.

Man bör icke kasta ut barnet med lögewattnet. id.

Mans ord och mans åra.

Wort ein wort, mann ein mann.

Man hämtar icke gärna rent smör i bänke-halmen.

Man får taga dagen som han kommer.

Præsentem fortunam boni consule.

Man rider en häst, är blackot, tänker långt, men kommer stackot.

Man får taga seden der man kommer.
Domi non hic Milesia.
Tal paése tal usanza.
Man spottar ofta i kålen och får sjelf supa ut honom.
After scorning comes catching.
Man gör mycket för sällskap skull.
Man gnager något af ben, men intet af sten.
Man bör sofwa på saken.
La nuit porte conseil.
Man bör icke spöka i ogjordt, råttare, ågjordt wäder.
Man kan ej se sin nästa långre, än till tänderna.
Personne ne voit l'interieur de l'homme.
Man kan intet ta af lusen mer än skinnet.
What can we have of a cat but her skin.
Man kan wäl leda oxen til brunnen, men ej trugan at dricka.
C'est une folie de vouloir faire boire l'âne s'il n'a de soif.
Man mins intet skorswen långre än han swider.
Man hörer wäl hwad kläckan är slagen.
Man förstår wäl halfqwäden wisa.
Sat sapienti.
A bon entendeur demi parole.
Gelehrten ist gut predigen.
Man måste ära det trädet, man har skugga af.
Man bör skicka sig efter tiden. *Bibl.*
Tempori inserviendum.
Bisogna accomodarsi al tempo.

Man tager ingen åra ut, der ingen år.
Man får ej skåra alla öfwer en kam.
Man bör ha tand för tunga, it. sätta lås för lädersäck.
Man skall ej wäcka hunden som såfwer.
Il ne faut pas eveiller le chien qui dort.
Man skall intet tala om den snön, som föll i fjol.
Il ne faut pas parler des neiges d'antan.
Non bisogna ritoccàr le piàghe antiche.
Man har sedt så stort skepp segla omkull, som en wälling-bytta.
Man föraktar törnet när rosen är fallen.
Contemnunt spinas cum cecidere rosæ.
Man behöfwer ej gå öfwer ån efter watten.
Quod fieri potest per pauca, non fieri debet per plura.
Man bör ej sträcka sig längre än täcket räcker.
Suo se pede metire. *Hor.*
Man får ej alt hwad man kan se med et öga.
Man ger ej bringestycket åt tiggaren, utan det är surt eller sjelfdödt.
Man wäljer efter liljan til deß man får so-rumpan.
Man kan låta det gå in genom det ena örat och ut genom det andra. (sqwaller näml.)
Man kan köpa guld för dyrt.
Man blir aldrig för gammal at lära.
Nulla ætas sera ad discendum.
Man håller afsked, som hunden höll långfastan.

Man

Man måste antingen ösa eller sjunka.
Man wet wäl huru mycket hunden bestås i målet.
Man får ofta lof för litet och last för halft mindre.
Man wet ej huru man sått förr, än man skall skåra.
Man måste se och intet se, höra och intet höra.
Man kjörer inga rätta fåror med honom.
Man måste smida, medan jernet är warmt.
 Ferrum in igne cudendum. *Erasm.*
 Il faut battre le fer pendant qu'il est rouge; s. chaud.
Man måste mala medan man har watten. id.
Man får ej hafwa twå tungor i en munn.
Man får icke wåga alt på guld-wigt, it. man får ej sweda alt hwad ludit är. id.
 Nodum in scirpo quærere.
Med gammal häst kan man komma til bytes.
Med troll skall man troll dräpa.
Med räf skall man räf fånga. *)
 Cum vulpe vulpiscandum.
 Mit fuchsen muss man fuchsen fangen.
Medan gräset gror, dör mårren.
Menniskan spår och Gud rår.
 Homo proponit, Deus disponit.
 Der mensch denkts, Gott lenkts.

Mer

*) Detta wore et högst lastbart ordspråk, om dermed menates, at man får bruka list mot list, falskhet mot falskhet; men förstås dermed, at man med försigtighet bör umgås med falska menniskor, och ej genom öpenhjertighet skada sig sielf, är ordspråket icke at förkasta.

Mer will mer ha.

Avarum irritat non satiat pecunia. *Publ.* it. Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia. *Juven.*

Min kämpe som winner.

Min dräng hade ock en dräng.

Mißräkning är ingen betalning.

Mogen mö är ond at wakta.

Fille mûre n'est pas bonne à garder.

Mod ger magt, sad' kåringen, stångades med tjuren.

Modig häst aktar intet hunde-glafs.

Culicem non curat elephantus.

Il cavàllo generoso non si cura dell' abbajar de cani.

Morgonstunden har guld i munnen.

Aurora musis amica.

Morgon-löje är afton-gråt.

Morgon-glans och käringe-dans wara intet til qwällen.

Mulen morgon gör en klar dag.

Post nubila Phœbus.

Cloudy a morning makes clear a day.

Musen dör intet under hö-laßet.

Musiken är god, kom aldrig i mitt hus.

Myggan flyger så länge kring ljuset, at hon en gång bränner wingarne.

Mycket fult i fagert skinn.

Mycket är, som den sjuke lyster.

Mycket blir snart alt, och litet warar länge.

Många bäckar små göra en stor å.
Adde parum parvo &c.
Les petits ruisseaux font les grands rivieres.
Many drops make a shower.

Mången klappar barnet för ammans skull.

Mången låfwar i nöd, det han ej kan hålla för sin död.

Mången får dricka watten för wänners skull.
Aliquid malum, propter vicinum malum.

Många hundar lapa illa soll.

Många hundar äro harens död.
Cedendum multitudini.
Viele hunde sind des hasen tod.

Många kockar koka dålig soppa.
Imperatorum multitudo Cariam perdidit. *Erasm.* it. Turba medicorum Cæsarem perdidit.

Mången klappar den handen, han önskade wara af.
Multi manum palpant, quam amputatam vellent. *Ihre.*

Många kunna hjelpa en; men en kan icke hjelpa många.

Målen äro flere, än korswarne.
Magnum os anni. *Erasm.*

Mången står sig sjelf i ljuset.

Mången säger sant och wet det ej sjelf.

Mången sopar rent för sin grannes dörr, men icke för sin egen, it. ser grandet i sin broders öga, men blifwer ej warse bjelken i sitt egit. *Bibl.*
Lynx foris, talpa domi.

Mången bryter ris til sin egen rumpa.
Sœpe sibi proprium facit ipse flagellum.
Makes a rod for his own breeches.
Många munnar gör liten mat, it. toma fat.
Mången mister, eller får lida, för sin gap.
Tacitus pasci si posset corvus, haberet plus dapis. *Horat.*
Många händer göra lått arbete.
Multorum manibus alleviatur opus. *Erasm.*
Many hands make light work.
Många råtter, många kråmpor.
Mången föder up en orm i sin egen barm.
Mången har mist lifwet för mindre.
Många rida til hofwa för en mans lycka skull.
Sic vos, non vobis, mellificatis apes.
Många rida til rings för en mans lycka. id.
Multi stadium decurrunt ob unius victoriam. *Ihre.*
Mången ligger sig til det, han ej kan springa sig til.
Måttelig pölsa är bäst.
Rerum omnium satietas.
In ogni còsa ci voul mòdo.
Maass ist in allen dingen gut.

N.

N.

Naken qwinna drifwer nöden at spinna.
Paupertas excitat artes. it. Egestas ingeniosa.
Necessity is the mother of invention.
Mangel ist der vater des fleisses, it. *Die mutter des erfinderischen wizes.*

Narrar hafwa narre-foror.

Naturen är med litet nögd.
Natura paucis contenta.
La natura si contenta del poco.

Naturen går öfwer uptuktelsen.
Lupus pilum mutat, non mentem.
What is bred in the bone, will never be out of the flesh.

Njugger spar och hin tar.
Tenax requirit prodigum. *Erasm.*

Nosa intet i korporalens kanna.

Nu gror hans åker, it. nu wäxer hans hampa, it. nu har han fått watten på sin qwarn.

Nu går skammen på torra landet, it. nu är hin lös.
A present le diable est en campagne.

Nya qwastar sopa altid wäl.
Neue messer schneiden scharf.

Nya Herrar, nya Lagar.

Nykommit är altid wälkommit.
Inexpectata semper gratiora.

Nytt öl och litet afdruckit.

Något för något.
Quid pro quo.

När paddan kommer til wälde, wet hon intet återhålle.
Asperius est nihil humili cum surgit in altum.

När man får smör på brödet, wil man ha ost åswanpå.

När tiggarn får ost, will han ha honom stekt. id.

När tiggarn kommer til häst, rider han til fanners. id.

När man fått gult hår, will man ha det krusadt. id.

När wipan will wärpa så stora ägg, som tranan, spricker rumpan.

När barnet får sin wilje gråter det icke.

När änden är god, är alt godt.
Omnia tunc bona, clausula quando bona.

När musen är mätt smakar mjölet bätskt.
Mel nimium saturo muri censetur amarum. *Mart.* it. Copia parit fastidium. *Juv.* it. Satietas parit nauseam.
L'abbondànzia gènera fastidio.

När det will wäl ibland boskapen mjölkar tjuren.

När det wil wäl skjuta pistolhylstern. id.

När de stora luta sina hufwud tilsamman, får de små släppa till håret.
Quando delirant reges, plectuntur achivi.

När katten är borta, dansa mössen på bordet.
Fele comprehensa saltant mures in mensa.
Voyage du maitre, nôces de valets.

När narren kommer til köpstad, l. marknad, får köpman pengar.

När

När herden och ulfwen äro ense, är det illa beställt med hjorden.

När tjufwarne komma at träta, får bonden sin ko igen.

When rogues fall out, honest men get their own.

När hufwudet wärker äro alla lemmar sjuka.

När horan blir gammal, blir hon gudfruktig.

När hin håle sjuknar, will han bli munk. id.

Quand le diable fut vieux, il se fit hermite.

När man spänner bogen för högt, brister han.

Chi tira troppo l'arco, lo rompe.

När barnet är dödt, är fadderskapet alt.

När det är betalt så är det glömt.

Emere malo quam rogare. *Cic.*

När det skall gå galit, hjelper man gerna sjelf till.

När hwar gjör som han will, så gjör han som han är till.

När man ej kan göra som man will, får man göra som man kan.

Ut quimus, quando ut volumus non licet. *Ter.*

När dåren får döma, tar skam wid stackarn.

När korpen får döma, tar hin wid märren. id.

När hwar tar sitt får f - - - intet.

När höken waktar kycklingarne, blir hönsehopen tunn.

När hoen är tom, bitas grisarne.

När swinet tömt hoen, wänder det honom up ned på.

När tjufwen lagt bördan af sig, är han lik annat folk.

När wäl är gjordt, tackar hwar sig.

The danger past, Gott forgotten.

Passato il periculo, gabbato il santo.

När mölnaren äter brödlöst är dyr tid i landet.

När man får embete, får man nog förstånd.

När stymparn ger stackarn, it. den ene tiggaren lånar den andra, är wißt glädje i himmelen.

När räfwen predikar för gåsen, gäller det hennes hals.

När wärden ler, menar han gästens pung.

När gamla mor börjar skumpa, är hon ej god at släfja.

När wis man galnas, är det utan hof.

Sapiens, cum ineptit, modice non ineptit. *Ihre.*

När glädjen står i taket, är sorgen i förstugan.

Gaudium dolori junctum. it. Comitantur tristia lætum. *Quint.*

Sorrig og glåde wandre tilhobe.

När man kastar en skäpp bland hundarne, gnäller den, som fått slaget.

När man talar om trollet är det icke långt borta.

Lupus in fabula. *Ter.*

Quand on parle du loup, on en voit les oreilles.

När måster kommer öfwer måster, får måster skam.

När

När man intet kan springa öfwer, får man krypa under. it. Har du ej wind, så tag til åran.

Ventis destitutus adhibe remos. it. Si rota defuerit tu pede carpe viam. *Ovid.*

När man ej will se, hjelper hwarken ljus eller glasögon.

När det rägnar wälling, har tiggarn ingen sked.

Raro egregios pauper sortitur honores.

När grannens hus brinner, står ditt egit hus i fara.

Proximus a tectis ignis defenditur ægre. *Ov.* it. Tunc tua res agitur, paries cum proximus ardet. *Horat.*

När loppan sticker åfwan knäet, står hennes päls i fara. d. ä. när man är för mycket näswis, bekommer det illa.

När fingern är ringad, är flickan borttingad.

När alla wilja rida, är ej godt få låna sadel.

När man skall til gästebod dagas det aldrig. it. wäntestunden är altid dryg.

När den blinde leder den blinda, falla de båda i gropen. *Bibl.*

När det är wackert wäder, tag kappan, när det rägnar kan du göra hwilket du will.

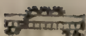
Quand il fait beau prens ton manteau, quand il pleut, prens le si tu veux.

Näswisers knif är altid först i smöret.

Nöden har ingen lag.

Necessitas arbitrium excludit, it. caret lege.
Muss ist eine harte nuss.
Nöd bryder alle love.

Nö-

Nöden twingar hund i band.
Necessitas omnia docet.
Le faim chasse le loup hors de bois.

Nöden lärer käringen at skumpa.
Besoin fait trotter la vieille.
Bisogna fa trottar la vecchia.
Need makes the old wife trot.

O.

Obuden till går otackad ifrån.
Merx ultronea putet.

Ofeg man far trygg öfwer land.

Ofta sitter feger wid den sjukas säng, el. den döende hos den lefwande.
Sæpe ægrotanti assidet ipse moriturus. *Ihre.*

Ofortänkta gäster få ofortänkta rätter.

Olaga fång är ofång. *Phr. Jur.*

Olika par drager icke wäl under et ok.

Olyckan är snart framme.

Olyckan är ingen frögd.

Om soen är aldrig så mätt, äter hon dock kli.

Om åsnan klåddes i lejonhuden, kännes hon dock igen af öronen.

Om

Om katten fördes til England, jammar han likwäl.
Cælum non animum mutant qui trans mare currunt.

Om ej åskan wore, finge man ingen frid för småtroll. it. om ingen kam wore, blefwe man ej qwitt ohyran.

Ondt öga skall intet godt se.

Ond gjömmare gjör många tjufwar.
Interdum ipsa cura furem facit.

Ondt krut förgås ej gerna.
Mala herba non interit.
Mauvaise herbe croît toujours.

Ondt och godt skall hållas.

Ondt at stjäla der bonden är sjelf tjuf.

Ondt at låna hus åt andra och bli sjelf utkjörd.

Ondt skall ondt fördrifwa.
Duro nodo durus quærendus cuneus.

Ondt blir ej godt förr, än hälften wärre kommer till. id.

Ondt när ondt är till; men wärre när ondt är borta, sad' qwinnan, miste mannen.

Ondt när nöden gör kjöpet.

Ondt sällskap förderfwar goda seder.

Oren hand gjör en fet mule.

Orent watten släcker också eld.

Orent smör i sjuka hundar.
Hungry dogs will eat dirty pudding.

Ord äro inga qwarnstenar, d. ä. låta wäl säga sig.

Oråttfångit gods kommer sållan til tredje arfingen.

De male quæsitis non gaudet tertius hæres. it.

Male partane primum quidem hæredem semper ditant. *Ihre.*

What is got over the devils back, will be spent under his belly.

Öst, west, hemma båst.

Nusquam commodius vivitur quam domi.

Oskipt lag, klåcka utan klåpp.

Oswurit år båst.

Otidig gåfwa tjenar ingen tack.

Ingratum est beneficium, quod diu hæsit inter manus dantis.

Owurpna ägg, owißa ungar.

P.

Paddan år sig altid lik.

Pant bår pengar hem.

Penningen förmår alt.

Monoie fait tout.

Penningen år snart gången, men han år ej så snart fången.

Penningen kommer och går.

Pepparn wåxer icke på alla tråd.

Non eadem fert omnia tellus. *Ovid.*

Per

Per och Jon är en don, it. likt som slikt.
Mihi istic nec seritur, nec metitur. *Erasm.*
Perlan ligger ofta i träcken.
Summa sæpe ingenia in occulto latent. *Plaut.*
Pigans nej är så godt som hennes ja.
Verba puellarum foliis leviora caducis. *Ov.*
Pilatus talade efter sitt förstånd.
Plikta för låpegäll.
Loquacitatis luere pœnam.
Prat fyller inga säckar, it. ingen mage.
Re opitulandum est, non verbis.
Many words will not fill a bushel.
Presten och hunden förtjena födan med munnen.
Pruta nätt och betala rätt, gör bästa crediten.
På dårens fråga skall man icke swara.
A folle demande il ne faut point de reponse.

Q.

Qwinnan bör tiga i församlingen.
Qwinnolist går öfwer all list.
Qwitt för pisskan.
Quitte à quitte, et bons amis.
Qwitta är god betalning.

R.

Ren hand går såker genom land.

Rike mans barn och fattig mans kalf wäxa snart up.

Rik mans dotter och fattig mans föl komma snarast i bruk.

Riktig räkning gjör längsta wänner.

Les bons comptes font les bons amis.

Even reconning make long friends.

Patto chiàro amico càro.

Rom byggdes intet på en dag.

Petit a petit l'oiſeau fait ſon nid.

Ropa intet wunnit förr än du kommit öfwer sundet.

Ante victoriam noli cantare triumphum.

Ropa intet hej förr än du är öfwer bäcken. id.

Rosa paddan, så har du gagn af henne.

Rosa intet fisken förrn du har'n på disken.

Rosa intet marknaden förr än han är förbi.

Rutit är snart rifwit, sad' käringen, ref örat af sig.

Ryktet wäxer medan det går.

Fama creſcit eundo.

Ryktet stadnar intet i första by. it. Sqwallret stadnar intet i närmsta hus.

Fama malum, quo non velocius ullum. *Virg.*

Råder, som bjuder.

Rädda gossar winna ej ynnest hos wackra flickor.

Faint heart never won fair lady.

Rädda hundar skälla altid wärst.

Canes timidi vehementius latrant.

Chien qui aboie, ne morde pas.

Räk-

Räkna icke kycklingarne förr än de äro kläckte.
Reckon not your chickens before the are hatched.
Röta och icke böta gjör fallande hus.

S.

Sagt och gjordt.
Dictum factum.
Ausſitôt dit ausſitôt fait.
Sanningen är altid ond at höra.
Veritas odium parit.
Sedan skadan är skedd, wet alla goda råd.
Sedan plåten är wåt, går han snart åt.
Segt hö är ondt at tugga.
Sjelf är god dräng.
Jamais meilleur meſſager que ſoi même.
Sjelfkär är ingen kär.
Sjelfklok är stor tok.
Sjelf-lärd är ingo wärd.
Scire tuum nihil eſt, niſi &c.
Sjelfgjordt är altid wäl gjordt.
Sitta i Guds kålgård.
In deliciis vivere, it. in Jovis gremio. *Plutarch.*
Sitta mellan skål och wägg, it. i kanneskott.
Sjuk munn smakar all ting bittert.

Skab-

Skabbig håst tål ingen skrapa.

Skacklar i båda åndar, kjöra och icke wånda; d. å. ej wara rådlös eller förlågen.

Skadan år snart gjord, men ej så snart botad.

Skarp lut på skorswigt hufwud, (behöfs nåml.)
Auf einen bösen kopf gehört eine scharffe lauge.

Skatan ser wål hwem hon rider på. it. Suggan ser wål hwad ryttare hon har, når skatan sitter på henne.

Skils hwar wid annan, ingen wid sit sinne.

Skjutsar min granne, så skjutsar jag med.
Solamen est miseris, socios habuisse malorum.

Skomakare blif wid din låst.
Ne sutor ultra crepidam. *Apell.* it. Quam quisque norit artem, in hac se exerceat.

Skogen år fattig mans wån, it. kåpa.

Skrattar båst, som skrattar sist.
Rira bien qui rira le dernier.
Let him laugh that wins.

Skråppa och swålta och rida på sne, råcker wål til: (arm högfård.)

Skylle sig sjelf, den sig ej båttre föresåg.

Skåda modren, den dotren åga will.
Bonus præsumitur de bono genere natus,

Skålm som ger båttre ån han har.
Ultra posse nemo obligatur.

Slumpskott råka stundom målet.

Slå watten på gåsen, det hjelper icke.

Slå blå dunster för ögonen på någon.

Glaucoma ob oculos objicere. *Erasm.*

Slå knut på nåsan.

Slå om på en annan bog.

Cursum mutare i. e. mutare consilia.

Slåpper man först tygeln, kommer man snart ur sadeln.

Slåpper man hunden til smör-tråget, will han up uti med båda fötteren.

Cui plus licet quam par est, plus vult quam licet. *Publ. Syr.* it. Quod cavere possis, stultum est admittere. *Ter.*

Who is allowed more liberty, than is reasonable, will desire more, than is allowed.

Smedens mårr och skomakarens qwinna gå snarast barfotade.

Les cordonniers sont souvent les plus mal chausséz.

Små djur hafwa ock galla.

Inest formicæ sua bilis. it. habet & musca splènem.

Små brunnar åro snart östa.

Små smulor åro ock bröd.

Små grytor koka ock mat.

Små grytor hafwa ock öron.

Non coram pueris obscœna dicas, attentas aures vafra juventa gerit. it. Maxima pueris debetur reverentia.

Little pitchers have great ears.

Små

Små sår swida ock.

Små sår och fattiga fränder skall man icke förakta.

Små foglar wärpa små ägg.

Små foglar bygga små nästen. id.

Små tjufwar hänger man i galga, de stora i gulds-kådja. it. för de stora tar man af sig hatten. it. den store tjufwen slipper, den lille går til hängeby.

Les gros larrons font pendre les petits.

One man had better steal a horse, than another to look over the hedge.

Die kleine diebe hängt man, die grosse lässt man laufen.

Små fiskar slukas af de store.

Les gros poisons mangent les petits.

Smått gnabb ökar wänskapen.

Amantium iræ, amoris integratio. *Horat.*

Smörja wagnen så går han lätt, muta domaren så får du rätt. *)

Smörja hjelper til och med 2c.

Snabb i mål, snåll i gjärning.

Qvick at meat, qvick at work.

Snyltegäst har altid skarp knif. d. ä. låter ej länge nödga sig.

Snål åtgång och liten förtjenst.

Socker-

*) Detta ordspråk är icke för Domare i wåra tider, men kan någon gång i forntiden warit lämpeligt, äfwen som Latinernes: auro venalia jura.

Socker-munn och peppar-hjerta.
Sub hyblæo melle ſæpe venena latent. *Horat.*

Soen bär intet oket för sin dygd skull.

Soen med guldspann, är dock en so.

Som man ropar i skogen får man swar tilbaka.
Ut ſalutas reſalutaberis. it. Cui male ſi palpere recalcitrat. *Horat.*
Tel demande, tel reponſe.
As you aſk you will be anſwered.

Somt i sänder gjör fläsket drygt.

Som man är klädd, så blir man hädd.
Vir ita ſuſcipitur ut veſtitus incedit. *Ihre.* it. Veſtis facit virum. *Eraſm.*
La belle plume fait le belle oiſeau.

Som man kokar åt sig, så får man äta.
Ut ſementem facis, ita & metes. *Cic.*
Self do, ſelf have.

Som man bäddar åt sig, så får man ligga. id.
Comme on fait ſon lit on ſe couche.

Som man brygger åt sig, så får man dricka. id.
As you brew, you ſhal bake.

Som man slagit i åt sig, får man dricka ut. id.

Som man umgås, så lärer man.
Qualis convictus, talis formatio morum.

Som man want sig i ungdomen, så bliswer man i ålderdomen.
Ponere difficile eſt quæ placuere diu. *Horat.*
Jung gewohnt, alt gethan.

Sorg och gråt skiljer kärleken åt.

Sorg och år gjöra grå hår.

Mœrore & dolore consenescimus. *Cic.* it. Ante diem canos anxia cura facit.

Spara wid brädden, så har du något wid botten.

Sera in profundo parsimonia.

Spendera så på fars son, at mors dotter får något med.

Spela om Påfwens skägg, d. ä. om ingen ting.

Ludere de lana caprina.

Spela under et täcke, d. ä. göra ett i hemlighet.

Spinna rännare-garn, d. ä. ständigt wara på benen, it. gå ur by i by.

Spotten och skadan följas gjerna åt, el. man skall hafwa både skadan och spotten.

Ludibrii haud expers, quem mala fortuna fatigat. *Horat.*

Spåmannen har ej mer än tu wilkor.

Stackot wisa är snart qwäden.

Stackig korf är ond at böja.

Stjäl min bror, så häng en tjuf.

Stor i kragen och tom i magen, (arm högfärd.)

Stora Herrar, stora kärror.

Stora foglar, stora bo. id.

Magnos magna decent.

Stora ord och fett fläsk fastna intet i halsen.

Stort hufwud och litet wett.

Grosse tête, peu de sens.

Stort namn i en liten by, hunden hette håkan.
Viel geschrey und wenig that.
Stor sak i en gammal hatt, sju hål i kullen.
Stor sak om hunden skjäller, blott han intet bits.
Stryka öfwer med harefoten, eller se genom finger.
Stryker man katten, så klöser han igen.
Stränga herrar ha kort commando.
Nullum violentum diuturnum.
Stulit bröd smakar wäl.
Placet inconcessa voluptas.
Stå som står, Kungens folk altihop.
Suggan fördes til Rom, et swin hemkom.
Stulti morantur quocumque sub axe morantur.
Surt öga skyr ljuset.
Qui mal fait hait la lumiere.
Swiker du hästen i häcken, så lägger han dig i bäcken.
Si negas equo pabulum, tibi negat pedes.
Sådan herde, sådan hjord.
Qualis rex, talis grex.
Sådan herre, sådan dräng.
Tel maitre tel valet.
Så länge min tunna rann, kände mig både qwinna och man; men sedan min tunna ej kunde rinna, kände mig hwarken man eller qwinna.
Amicos res secundæ parant, adversæ probant. *Publ.* it. Dum fervet olla fervet amicitia. *Pyth.* it. Donec eris felix multos numerabis amicos; tempora si fuerint nubila, solus eris. *Ovid.*

Så en skåppa och så en skåppa, riktar icke åkermannen.

Så länge narren tiger, hålles han för klok.
Si tacuisset, philosophus mansisset.

Så många hufwuden, så många sinnen.
Quot capita tot sensus.
Quanti teste tanti cervèlli.

Så kommit, så gångit.
Uti partum ita aptum. it. Quod cito fit cito perit.
Lightly come lightly go.
So gewonnen, so geronnen.

Såret läkes sällan så wäl, at ju ärret synes.

Säg mig med hwem du lefwer, och jag skall säga dig hwem du är.
Ex socio cognoscitur vir.
Tell me with whom thou goest, and I'll tell thee wath thou dost.

Säga efter sägen och ljuga efter lögn.

Sällan spörjes annat än ondt.
Raro quid boni rumores.

Sällan rykte utan rot.
Publica fama non semper vana.

Sällan fähop utan brokigt nöt.

Sällskap i nöden hugnar en blöder.
Solamen est miseris &c.

Sörg ej den dagen du aldrig såg.

Söt munn, falsk hund.
Doux par devant & traitre par derriere.
Er küsst vornen nnd kratzt hinten.

T.

Tacka intet för, it. skryt intet af wälgjordt förr, än det är fullgjordt.

Tacklös gjärning är altid tung.

Ingrato nil ingratius. *Sen.*

Tag medan det bjuds.

Oblata arripe.

Tag-rätten är bortlagd.

Tag dig sjelf om näsan, it. tag dig sjelf i barmen.

Qui alterum incusat probri, se ipsum intueri oportet. *Plaut.* it. Quod aliis vitio vertis, ipse ne feceris.

Toccati la punta del naso.

Tala ej om rep i hängd mans hus.

Quid de quoque viro & cui dicas videto, *Horat.* Il ne faut pas parler de corde dans la maison d'un pendu.

Tankan löper tullfri.

Cogitationum pœnam nemo luit (in foro humano) *Ulp.*

Tidig gåfwa får dubbel tack.

Qui cito dat, bis dat.

Tiga och tänka kan ingen man kränka.

Tiga kommer aldrig til Tings, id.

Audi, vide, tace, si vis vivere in pace.

Oui, voi & te tai, si tu veux vivre en paix.

He that vould live at peace and rest, must hear and see and sai the best.

Tig och lägg i tolamods-posen.
Rebus in arduis æquam memento servare mentem.

Till sådant läder will sådan smörja.

Tillbuden tjenst är altid försmådd.
Merx ultronea putet.
Proferr'd service stinks.

Tilfället gör tjufwen.
Occasio facit furem.

Tjufwen tänker hwar man stjäl, horan, ingen ärlig är.

Tom kjällare gör tom skänk.

Toma kar skamra altid måst.
Vasa inania multum strepunt.

Torswa gifter skorswa.
Et genus & formam regina pecunia donat.

Torndyswela triswes bäst i träcken.
Sordidus immundo scarabæus stercore gaudet.

Tre marks skräddare gör 10 dalers skada.

Tro alla wäl, men dig sjelf bäst.

Tro alla och ingen är lika illa.
Utrumque est vitium, omnibus credere & nulli. *Sen.*

Try ting i bondens hus, så, kan, ske.

Trå winner.
Labor omnia vincit improbus. *Virg.*
Maille à maille fait haubergeon.

Trädet faller ej wid första hugget.
Multis rigida quercus domatur ictibus.

Twå stora få icke gjerna rum i en säck.

Twå hundar förlikas icke om et ben.

Dum canis os rodit, socium, quem diligit, odit. *Erasm.*

Twå skålmar göra et par.

Twå hårda stenar mala icke wäl tilsammans.

Duro con duro non è bon a far muro.

To harde stene male icke godt sammen.

Tycket och smaken kan ingen disputera.

Tålig man trifs.

Tålamod öfwerwinner surkål.

Patientia omnia vincit.

Tänk först och tala sen.

Cogitata proloquere.

Täringen efter näringen, i. e. Munnen efter matsäcken.

U.

Ugglan tycker hennes ungar de wackraste.

Suum cuique pulchrum.

Undan ögon, utur minnet.

Procul ex oculis procul a corde.

Out of sight, out of mind.

Loin des yeux loin du coeur.

Aus den augen aus den sinn.

Ungdomen rasar, sad' käringen, hoppade öfwer halmstrået.

Ungdom och wisdom följas icke åt.

Ad omnia alta ætate rectius sapimus. *Ter.* it. Seris venit usus ab annis. *Ovid.*

Le tems & l'age rendent l'homme sage.

Ungdoms möda är ålderdoms ro.

Laboriosa Juventuti studia, jucunda sunt senectuti otia.

Ungdoms-planta är ålderdoms frugt. id.

Ulfwen går gjerna i gammal glugg.

Ulfwen biter sällan der han bor.

Ulfwen biter wäl fåren fast de äro räknade.

Non curat numerum lupus. *Virg.*

Le loup mange les brebis quoique ils sont comptées.

W.

Wacker wisa qwädes aldrig för ofta.

Bona cantilena sæpius canenda.

Wackra wisor äro altid korta.

Wackert och wäl slår ingen ihjäl.

Tout par douceur & rien par force.

All by love, and nothing by force. it. Fair and softly goes far.

Wakta dig för första gången, it. första utlägget.

Principiis obsta, nam &c.

Wagnen går wäl, fast han knarkar.

Wa-

Wanan är andra naturen.

Consvetudo est altera natura. it. Dediscit animus sero, quod didicit diu. *Sen.*

Warmen är hälften födan.

Warpa ej mer än du kan wäfwa.

Wekt jern är godt at smida.

Werlden är wid.

Wenstra handen bör ej wita hwad den högra gör. *Bibl.*

Werket prisar mästaren.

Opus laudat artificem.

A l'oeuvre on connoit l'ouvrier.

Wiggen måste gå dit klubban drifwer honom.

Wiljan drar halfwa lasset.

Wiljan är ingen landerätt.

Win och qwinnor gör galna män.

Reddunt delirum fœmina, vina, virum.

Win och qwinnor gods och gull kasta mången wis omkull. id.

Bachus & argentum mutant mores sapientum.

Wisa barn i by och gå sjelf efter.

Wisdomen räcker icke altid till.

Nemo omnibus horis sapit. *Sen.*

Wår Herre är dårars förmyndare.

Wåga winna, wåga tappa.

Audentes fortuna juvat, timidosque repellit. *Virg.*

Wåld bör med wåld styras.

Vis vi repellenda.

Wäl stämdt är hälften spéladt.
Wäl börjadt är hälften ändadt.
Dimidium facti, qui bene cœpit, habet.
Well begun is half-ended.
Chi bèn principia ha la meta dell' òpra.
Wohl begonnen ist halb gewonneu.

Wäl kokadt är wäl ätit. id.
Wälkommen är bästa rätten.
Hospes jucundus prandia grata facit.

Wänner och fränder äro wärst, sad' räfwen om röda hundar.
Invidere didicit ipsa affinitas.

Wänne-gnabb är snart förfont.
Wäxer min råg, så wäxer min håg.
Mens vertitur cum fortuna. *Sen.* it. Res animos inflant secundæ. it. Ex copia ferocia. *Erasm.*
Gut macht muth.

Ä.

Äsnan gränar i moderlifwet (är icke deß klokare.)
Äsnan wid Strängaspelet.
Asinus ad lyram.

Å.

Ägget will lära hönan wärpa.

Ovum præ gallina sapit.

La fille veut aprendre a sa mere a faire des enfans.

Än står stenen i grönan dal.

Adhuc cœlum volvitur. *Theocr.*

Än slitas wärre hyror än gröna.

Änden är icke begynnelsen lik.

Änden kröner werket.

Finis coronat opus. it. Exitus acta probat. *Ov.*

Al fine si cânta la glòria.

Änkemans sorg och armboge-stöt gå snart öfwer.

Dòglia di donna morta dùra infin a la pòrta.

Är lyckan god kommer hon igen.

Är lyckan god, kalfwar så snart oxe som ko.

Är winden knapp, får man lofwera.

Är jag fattig, så är jag ärlig.

Esse honeste pauperem melius est, quam injuste divitem.

Ärligheten warar längst.

Probitas longum perdurat in ævum. *Ovid.*

Erlich man lebt am längsten.

Ära som ära bör.

A tous seigneurs, tous honneurs.

Äplet faller intet långt ifrån trädet.

Non procul a stemmate poma cadunt.

Äter man sig icke mätt, så slicker man sig icke mätt.

Ö.

Ö.

Öfning gör måſtaren.

Exercitatio facit Magiſtrum.

Ögat ſer ſig aldrig mått, och örat hörer ſig icke mått. *Bibl.*

Ögat år gjerna der kårt år, och handen der ſårt år.

Ögat wiſar hjertat ut.

Oculus animi index. it. Animi ſedes in oculis. *Ovid.*

Les yeux ſont le miroir de l'ame.

Gli occhi ſono la ſpia dell' cuore.

Ögonluſt, hjertans puſt.

Öſtanwåder och qwinnotråta börjas med ſtorm och ſlutas med wåta.

Råttelſer:

Sid. 1, rad. 7, ſtår an, lås and.
— 27, — 19, — multi loquio; lås multiloquio.
— 34, — 29, — entré; lås entre.
— 45, — 18, — mûnd; lås mund.
— 53, — 20, — hoſter; lås hoſte.
— 57, — 11, — Faeſting; lås Feaſting.
— 63, — 16, — dealbari; lås deälbare.
— 106, — 3, — partane; lås parta ne.
